

BRODSKO-POSAVSKA
ŽUPANIJA

PRIRUČNIK ZA POSTUPANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA

Slavonski Brod 2017.

PRIRUČNIK ZA POSTUPANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA

PRIRUČNIK ZA POSTUPANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA

Nakladnici:

Brodsko-posavska županija
IN Konzalting d.o.o.

Za nakladnike:

Danijel Marušić
Antonio Nožina

Priredili i uredili:

Sonja Glibo, mag. pol.
Ivan Nožina, dipl. krim.

Recenzenti:

Dr. sc. Branko Mihaljević, prof. v. š.
Doc. dr. sc. Ivan Nađ, prof. v. š.

Lektura:

Dunja Vanić

Grafička obrada:

AUTOR studio za grafički dizajn d. o. o.

Tisak:

Diozit d.o.o., Slavonski Brod

Naklada:

1000 primjeraka

CIP – Katalogizacija u publikaciji

UDK 351.78

NOŽINA, Ivan

Priručnik za postupanje u kriznim situacijama / Ivan

Nožina, Sonja Glibo.- Brodsko-posavska županija : In-

Konzalting, 2017.- 72 str. : ilustr. ; 30 cm

ISBN 978-953-6357-61-1

Glibo, Sonja

travanj 2017.

UVOD

Pod krizama ili izvanrednim situacijama podrazumijevaju se one pojave koje mogu masovno ugroziti stanovnike (život i zdravlje), dobra i okoliš u ratu i u miru. U svim fazama procesa ovladavanja krizom potreban je angažman niza državnih i privatnih organizacija i pojedinaca različitih specijalnosti. Zajednica se mora baviti krizama i prije no što se one dogode, a mora i pomoći i u oporavku od posljedica kriza. Upravljanje u krizama ili izvanrednim stanjima jedna je od najsloženijih ljudskih djelatnosti i nije ju jednostavno provoditi.

Sukladno tome, pripreme za pravodobno i učinkovito reagiranje u kriznim situacijama postaju sve zahtjevnije i kompleksnije. Važnost faktora vremena višestruko je narasla, jer se interventne operacije izvode bržom dinamikom, uz iznenadne promjene situacija vrijeme reagiranja postaje sve kraće, a protok informacija u jedinici vremena izuzetno se povećao.

Od izuzetne je važnosti sažeti korisne informacije na jednom mjestu i tako omogućiti svim sudionicima zaštite i spašavanja, kao i stanovnicima županije, upoznavanje s njihovim zadaćama u kriznim situacijama i radnjama koje je potrebno provoditi da bi se posljedice krizne situacije u najvećoj mogućoj mjeri ublažile.

Priručnik je namijenjen:

- Jedinicama lokalne i područne samuprave, županiji, gradovima i općinama radi unaprjeđenja sustava civilne zaštite na prostoru njihove odgovornosti.
- Pravnim osobama i organizacijama koje se u okviru redovne djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem i koje se, sukladno postojećim propisima koji reguliraju ovo područje, uključuju u sustav civilne zaštite, radi sagledavanja veličine i kompleksnosti sustava i bolje koordinacije između njih.
- Pravnim osobama koje se zbog svojih ljudskih i materijalnih i drugih potencijala uključuju u sustav civilne zaštite, radi prepoznavanja svoje uloge u njemu.
- Stanovnicima Brodsko-posavske županije svih uzrasta, radi upoznavanja s osnovnim informacijama i postupcima kojih se moraju pridržavati u slučaju nastanka elementarne nepogode, nesreće ili krizne situacije koje ne možemo izbjeći, ali možemo umanjiti njihove posljedice, pridržavajući se određenih pravila i preporuka.

Priručnik u svom prvom dijelu daje opće informacije o prostoru Brodsko-posavske županije, pregled i kratak opis pojava koje mogu izazvati krizna stanja te pregled ukupnih snaga za zaštitu i spašavanje kao odgovor na krizu i njihove zadaće, s posebnim naglaskom na značaj i ulogu kriznih timova u njima. Drugi dio priručnika namijenjen je prije svega stanovnicima Brodsko-posavske županije. Koncipiran je tako da kroz kratke i jasne upute pruži osnovne informacije o načinu postupanja u pojedinim kriznim situacijama. Namjera je približiti stanovnicima pojedine radnje i postupke koje trebaju provoditi kako bi što učinkovitije ublažili posljedice krize. Na taj način se jača svijest o samozaštiti kao važnoj odrednici sustava civilne zaštite.

Kao izvor podataka, osobito u dijelu koji se odnosi na pregled i kratak opis pojava koje mogu izazvati krizna stanja u Brodsko-posavskoj županiji, korišteni su, kao izvor, podatci iz Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša Brodsko-posavske županije.

112

1. POJMOVNO ODREĐENJE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Civilna zaštita je sustav organiziranja sudionika, operativnih snaga i građana za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama i otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Sustav civilne zaštite obuhvaća mjere i aktivnosti (preventivne, planske, organizacijske, operativne, nadzorne i financijske) kojima se uređuju prava i obveze sudionika, ustroj i djelovanje svih dijelova sustava civilne zaštite i način povezivanja institucionalnih i funkcionalnih resursa sudionika koji se međusobno nadopunjuju u jedinstvenu cjelinu radi smanjenja rizika od katastrofa te zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na teritoriju Republike Hrvatske od posljedica prirodnih, tehničko-tehnoloških velikih nesreća i katastrofa, te otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Načela sustava civilne zaštite su opća načela:

- načelo humanosti i načelo zabrane diskriminacije,
- načela operativnog djelovanja sustava civilne zaštite (načelo supsidijarnosti, načelo solidarnosti i načelo kontinuiteta djelovanja).

Mjere i aktivnosti u sustavu civilne zaštite provode sljedeći sudionici:

- Vlada Republike Hrvatske,
- središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite,
- tijela državne uprave i druga državna tijela,
- Oružane snage Republike Hrvatske i policija,
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

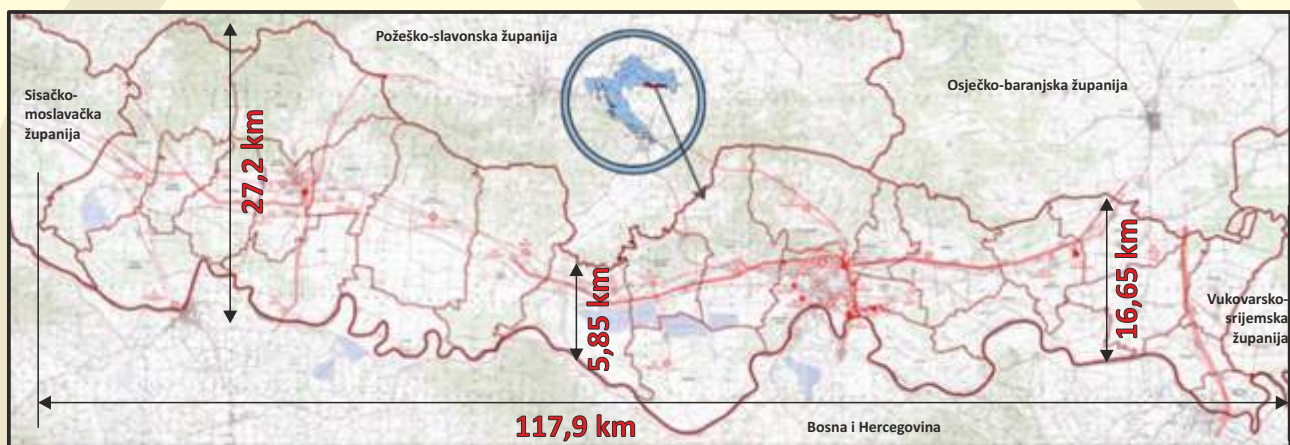
Mjere i aktivnosti u sustavu civilne zaštite provode sljedeće operativne snage sustava civilne zaštite:

- stožeri civilne zaštite,
- operativne snage vatrogastva,
- operativne snage Hrvatskog Crvenog križa,
- operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja,
- udruge građana,
- postrojbe i povjerenici civilne zaštite,
- koordinatori na lokaciji,
- pravne osobe u sustavu civilne zaštite.

2. OSNOVNI PODATCI O BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI

Brodsko-posavska županija nalazi se u južnom dijelu Slavonske nizine, na prostoru između planina Psunj, Požeška i Dilj-gora gorja sa sjevera i rijeke Save s juga, koja je ujedno i državna granica prema Bosni i Hercegovini u dužini od 163 km. Unutar Republike Hrvatske graniči na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom, na sjeveru s Požeško-slavonskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom i na istoku s Vukovarsko-srijemskom županijom.

Područje županije prostire se na 2034 km², što čini 3,59 % ukupne površine Republike Hrvatske i zauzima 14. mjesto u Republici Hrvatskoj po površini među županijama.

Slika 1: površina područja odgovornosti

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ

Sadašnje teritorijalno ustrojstvo županije temelji se na Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 10/97). U sastavu Brodsko-posavske županije nalazi se 28 jedinica lokalne samouprave i to 2 grada (Slavonski Brod i Nova Gradiška) i 26 općina (Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Davor, Donji Andrijevići, Dragalić, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klakar, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibinj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo, Velika Kapanica, Vrbje i Vrpolje) s ukupno 184 naselja.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na prostoru Brodsko-posavske županije živi 158.575 stanovnika.

3. PREGLED I KRATAK OPIS POJAVA KOJE MOGU IZAZVATI KRIZNA STANJA

Elementarne nepogode, katastrofe i velike nesreće pojave su koje svojim djelovanjem i posljedicama narušavaju ustaljeni način života stanovništva, te u manjoj ili većoj mjeri utječu na normalno funkcioniranje gospodarstva neke zajednice. Događaji koji uzrokuju kriznu situaciju zbivaju se uglavnom u vrlo kratkom vremenu, a tijekom svog razvoja mogu za posljedicu imati velik broj žrtava i izazvati velika razaranja materijalnih dobara.

PRIRODNE KATASTROFE I VELIKE NESREĆE

Nastaju i razvijaju se bez utjecaja čovjeka, iako u preventivi i u procesima njihova razvoja čovjek može utjecati na njihove razmjere i učinak.

- Poplava
- Potres
- Jak vjetar s tučom
- Suša i toplinski val
- Jaka zima i snježne oborine
- Klizišta i odroni
- Zarazne bolesti

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE KATASTROFE I VELIKE NESREĆE

Tehničko-tehnološke katastrofe nastaju isključivo djelovanjem čovjeka, odnosno izaziva ih neposredno čovjek svojim ponašanjem i propustima u području rukovanja tehnološkim procesima, kao i općenito tehnikom i njezinim (ne)održavanjem.

- Požari
- Nuklearne i radiološke nesreće
- Istjecanje opasnih tvari
- Opasnost od zaostalih mina

3.1. Prirodne katastrofe i velike nesreće

Nastaju i razvijaju se bez utjecaja čovjeka, iako u preventivi i u procesima njihova razvoja čovjek može utjecati na njihove razmjere i učinak.

3.1.1. Poplave

Poplava je pojava neuobičajeno velike količine vode na određenom prostoru zbog djelovanja prirodnih sila ili drugih uzroka kao što su propuštanje brana, ratna razaranja i slično. Budući da nije moguće izbjeći poplavne ravnice, različiti su pristupi kojima se može smanjiti opasnost od šteta izazvanih poplavama.

Osim određivanja zona opasnosti od poplava i ograničavanja gradnje u pojedinim zonama, moguća je i primjena posebnih propisa za gradnju u vodopoplavnom području. Štete od poplava mogu se smanjiti regulacijom vodotoka, gradnjom nasipa, izgradnjom sustava retencija, izgradnjom odteretih kanala i velikih bazena.

Na području Brodsko-posavske županije od vodenih površina zastupljeni su: vodotoci, akumulacije i ribnjaci. Prostor Brodsko-posavske županije omeđen je s južne strane rijekom Savom, koja je ujedno i njezin najveći vodotok. Ukupna dužina Save, od izvora do ušća, iznosi 950 km. Imajući u vidu hidrološka obilježja prostora, poplava je kao elementarna nepogoda moguća i očekivana. Poplave katastrofalnih razmjera su malo vjerojatne. Moguće su samo u slučaju rušenja ili proboja nasipa na rijeci Savi i na krunama brana Petnja i Bačica u trenutcima visokog vodostaja.

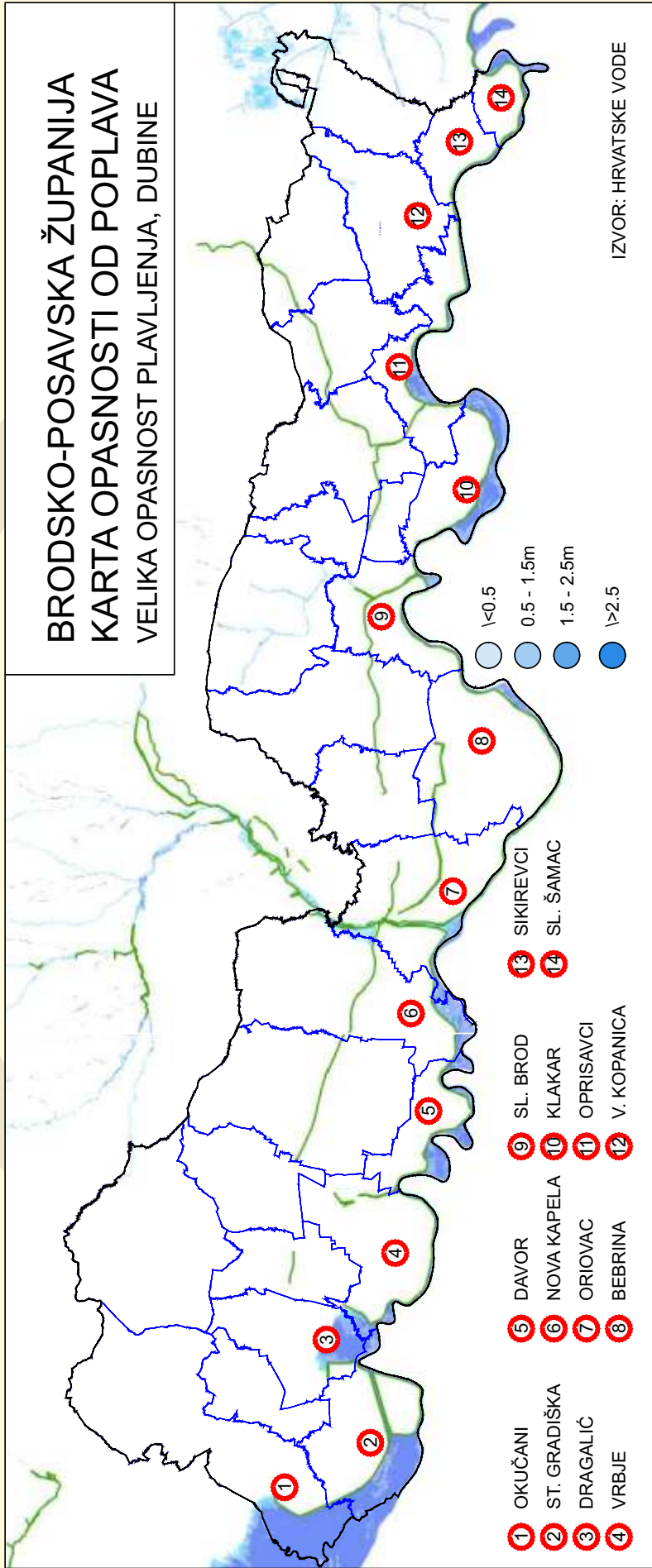
Veličina branjenog područja Brodsko-posavske županije je 68.857 ha, što u odnosu na ukupnu površinu županije daje udio od 34%. Kako je u Hrvatskoj od poplave branjeno 571.813 ha, to udio Brodsko-posavske županije iznosi 12% u ukupno branjenoj površini Hrvatske. Pritom Brodsko-posavska županija ima 2,53 puta veću branjenu površinu od državnog prosjeka, budući da prosječna veličina branjenog područja pojedine županije u Republici Hrvatskoj iznosi 27.229 ha.

Radi obrane od visokih voda rijeke Save izgrađeni su obrambeni nasipi koji su uglavnom rekonstruirani na potrebnu visinu 1,20 m iznad velike vode stogodišnjeg povratnog razdoblja. U trupu nasipa, radi evakuacije zaobalnih voda, na području Jelas-polja izgrađene su četiri crpne stanice ukupnog kapaciteta 32,4 m³ u sekundi, te tri ustave (Glogova, Mrsunja i Dubočac).

Slika 2: Brodsko-posavska županija, karta opasnosti od poplave (Izvor: Hrvatske vode, veljača 2017.)

Slika 3: Brodsko-posavska županija, karta opasnosti od poplave, velika vjerojatnost plavljenja, dubine

Izvor: Hrvatske vode, veljača 2017.

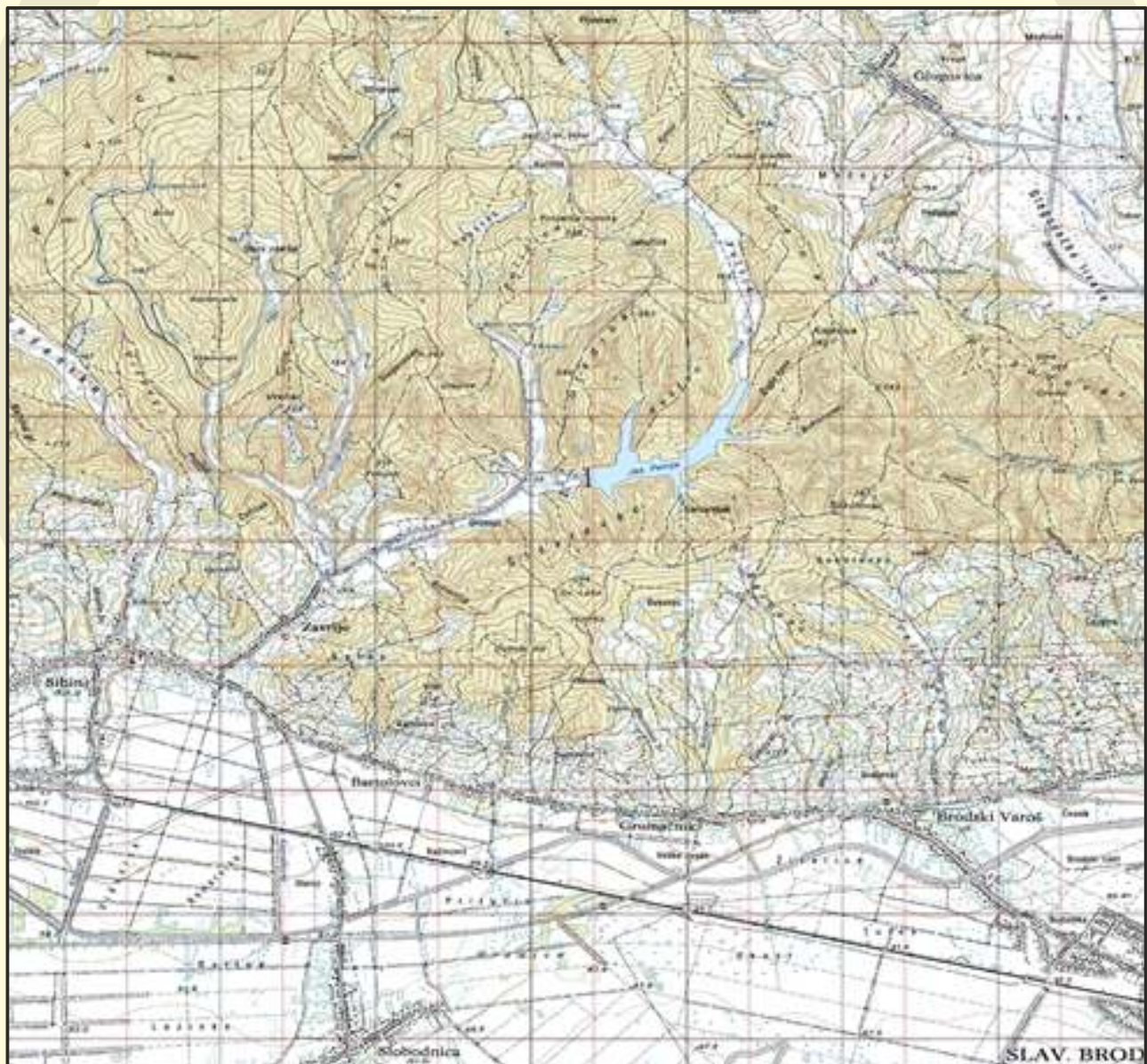
3.1.2. Prolom hidroakumulacijskih brana

Hidroakumulacija i brana Petnja

Na prostoru općine Sibinj, sjeverozapadno od Slavenskog Broda, nalazi se umjetno jezero Petnja. Pregradom je formirana akumulacija. Brana je izgrađena u svrhu rezanja vodnog vala potoka Petnja, a kao eventualna mogućnost za navodnjavanje plodnih polja južno od lokacije brane. Područje nizvodno od brane je uska dolina pravocrtnog oblika smjera sjeveroistok-jugozapad koja ulazi u široku dolinu rijeke Save.

Poplava katastrofalnih razmjera je malo vjerojatna. Moguća je samo u slučaju rušenja ili proboja krune brane, u trenucima visokog vodostaja.

Slika 4: Hidroakumulacija i brana Petnja, općina Sibinj

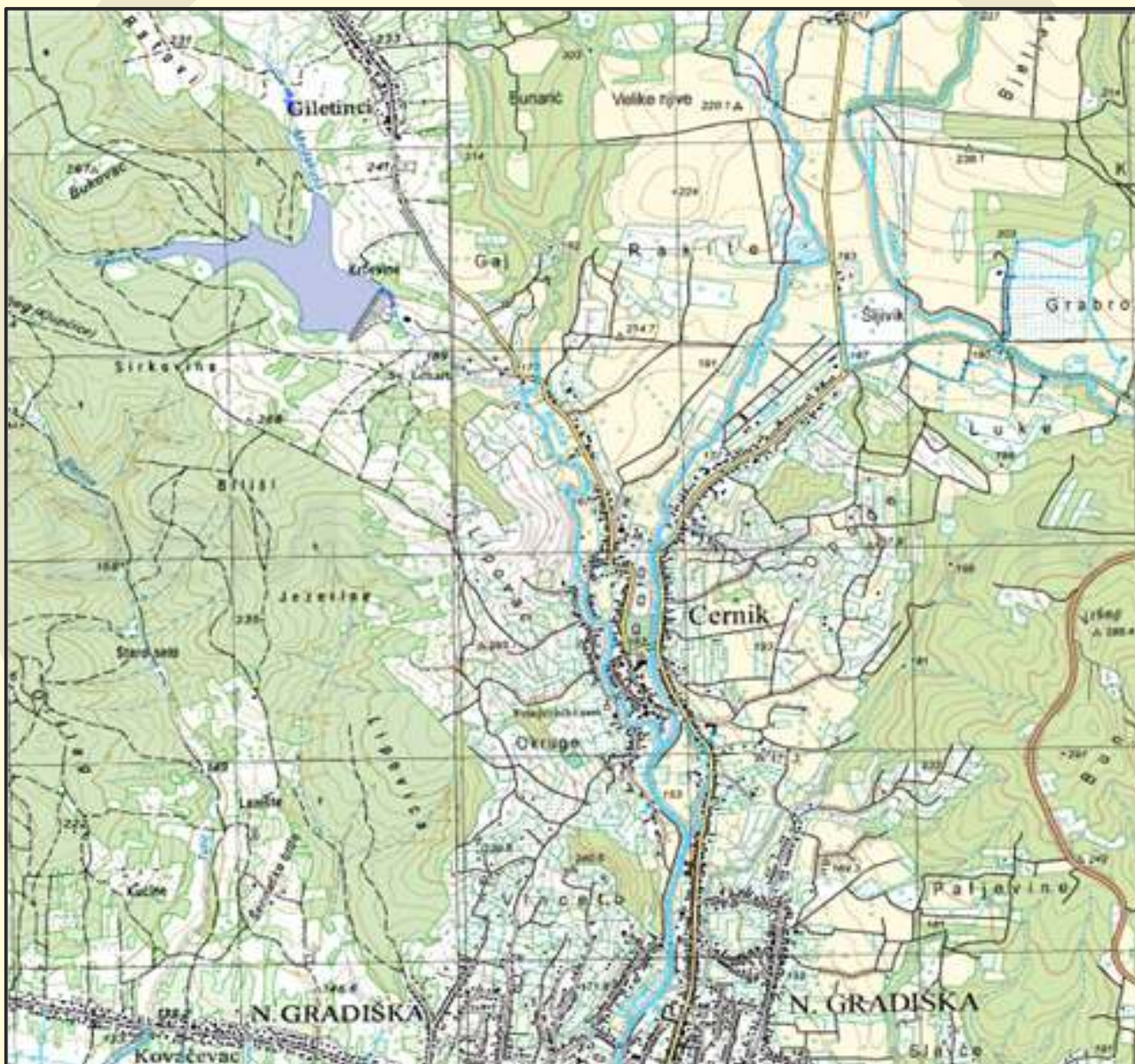
Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

Hidroakumulacija i brana Bačica

Akumulacija Bačica smještena na teritoriju općine Cernik, služi za vodoopskrbu okolnih naselja, ali i kao objekt zaštite od poplave naselja nizvodno od Cernika i Nove Gradiške. Zapremina brane je oko 1.330.000 m³.

Poplava katastrofalnih razmjera je malo vjerojatna. Moguća je samo u slučaju rušenja ili proboja krune brane, u trenucima visokog vodostaja.

Slika 5: Hidroakumulacija i brana Bačica, općina Cernik

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

3.1.3. Potres

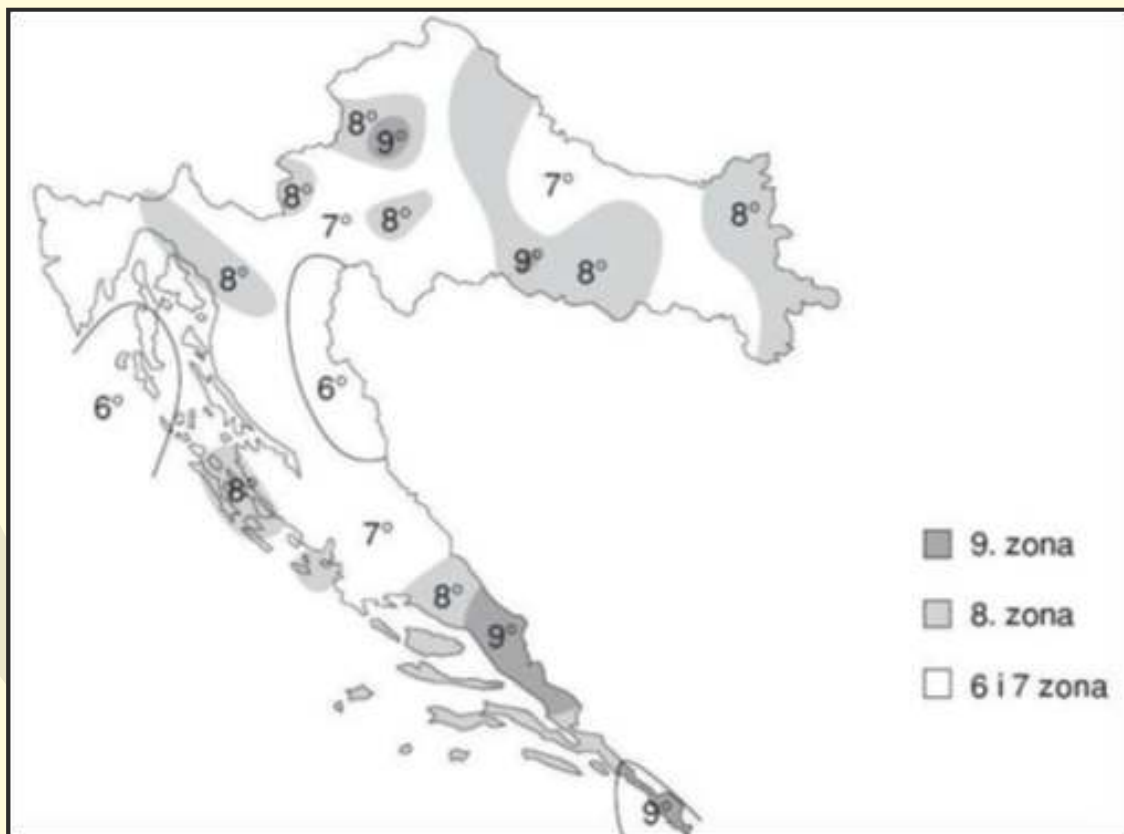
Potres je kratkotrajna vibracija prouzročena poremećajima i pokretima u litosferi i dijelom u Zemljinom plaštu zbog naglog oslobađanja energije u unutrašnjosti Zemlje. Sam potres je jedna od najneugodnijih prirodnih pojava za čovjeka, a očituje se u ljuljanju tla ili u snažnim trzajima Zemljine kore koji mogu razoriti gotovo sve ljudske tvorevine na određenom području.

Područje Brodsko-posavske županije u tektonskom smislu pripada dvama geotektonskim cjelinama: Savska potolinska tektonska jedinica i Slavonsko-srijemska potolinska geotektonska jedinica. Unutar Savske potoline razlikujemo i dvije tektonske jedinice slavanskog gorja: tektonska jedinica Požeška gora - Dilj-gora i tektonska jedinica Psunj.

Na Savsku potolinu otpada oko 1.550 km² ili oko 75 % površine Brodsko-posavske županije. Preostalih 25 % ili oko 515 km² je u Slavonsko-srijemskoj potolini.

Prema karti maksimalnog intenziteta potresa, Brodsko-posavska županija locirana je djelomično u 7., a najvećim dijelom u 8. seizmičkoj zoni.

Slika 6: Seizmička karta Hrvatske za povratni period od 500 godina

Izvor: Seizmološka služba, Geofizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta

Prema podacima Seizmološke službe Geofizičkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u posljednjih 125 godina (od 1879. do 2003. godine) u Slavanskom Brodu zabilježeno je 15 potresa intenziteta 5° MSK ljestvice, 4 potresa 6° MSK ljestvice, dva potresa 7° MSK ljestvice i jedan potres 8° MSK ljestvice.

Tablica 2: Učestalost potresa

Red.br.	Grad / mjesto	φ ($^{\circ}$ N)	λ ($^{\circ}$ E)	Čestine intenziteta ($^{\circ}$ MSK)			
				V	VI	VII	VIII
1	Slavonski Brod	45.162	18.024	15	4	2	1

Izvor: Geofizički zavod PMF-a, Seizmološka služba

Tablica 3: Ljestvica makro seizmičkog intenziteta MKS; Posljedice potresa po seizmičkim zonama za stambene, javne, industrijske i druge objekte korištenjem MKS skale (postotak oštećenosti građevina)

Tipovi građevina		VII ^o MKS ljestvice	Posljedice	VIII ^o MKS ljestvice	Posljedice	Klasifikacija oštećenja
Tip A	zgrade od neobrađenog kamena, seoske kuće od nepečene opeke, kuće od nabijene gline		Većina ljudi se prestraši i bježi na otvoreno. Mnogu se teško održavaju na nogama. Trešnju osjete osobe koje se voze u automobilu. Zvone velika zvona.		Opći strah i pojedinačno panika; uznemirenost osjećaju osobe u automobilima u pokretu. Ponegdje se lome grane i stabla. I teži namještaj se ponekad pomiče. Neke viseće svjetiljke su oštećene.	
Tip B	zgrade od opeke, građevine od krupnih blokova, montažne zgrade, građevine s djelomično drvenom konstrukcijom, građevine iz tesanog prirodnog kamena	U mnogim zgradama tipa C oštećenja 1. stupnja. U mnogim zgradama tipa B oštećenja 2. stupnja. U mnogim zgradama tipa A oštećenja 3. stupnja, u pojedinim 4. stupnja. U pojedinim slučajevima odroni cesta na strmim kosinama; mjestimično pukotine u cestama i kamenim zidovima.	U mnogim zgradama tipa C oštećenja 2. stupnja, u pojedinim 3. stupnja. U mnogim zgradama tipa B oštećenja 3. stupnja, u pojedinim 4. stupnja. U mnogim zgradama tipa A oštećenja 4. stupnja, u pojedinim 5. stupnja. Spomenici i kipovi se pomiču. Nadgrobni kameni se prevrću. Ruše se kamene ograde.	2 ^o	Umjerena oštećenja – male pukotine u zidovima, otpadanje većih komada žbuke, klizanje krovnog crijepa, pukotine u dimnjacima, otpadanje dijelova dimnjaka.	
Tip C	zgrade s armiranobetonskim i čeličnim skeletom, krupnopanelne zgrade, dobro građene drvene zgrade	Na površini vode stvaraju se valovi; voda se zamuti od izdizanja mulja. Promjena izdašnosti izvora i razine vode u zdencima. U pojedinim slučajevima stvaraju se novi ili nestaju postojeći izvori vode. Pojedini slučajevi odrona na pješčanim ili šljunčanim obalama rijeka.	Mali odroni u udubljenjima i na nasipima cesta sa strmim nagibom; pukotine u tlu dosežu nekoliko centimetara. Stvaraju se novi bazeni vode. Ponekad se presušni zdenci pune vodom ili postojeći presušuju. U mnogim slučajevima mijenja se izdašnost izvora i razina vode u zdencima	3 ^o	Teška oštećenja – široke i duboke pukotine u zidovima, rušenje dimnjaka	
				4 ^o	Razorna oštećenja – otvori u zidovima, rušenje dijelova zgrade, razaranje veza među pojedinim dijelovima zgrade, rušenje unutrašnjih zidova i zidova ispune	
				5 ^o	Potpuno rušenje građevina	

Izvor: Seizmološka služba – Geofizički zavod PMF-a, Zagreb

Tablica 4: Ugroženost pojedinih područja Brodsko-posavske županije

Naselje	Dijelovi naselja	Obilježja prostora (gustoća naseljenosti, način gradnje i način stanovanja)
Slavonski Brod i Nova Gradiška	Stara jezgra naselja Slavonski Brod i Nova Gradiška	Stambeni objekti građeni u prošlom stoljeću i ranije, narušena statika pojedinih objekata uslijed prenamjene stambenih u poslovne prostore, velika izgrađenost na jedinici površine, kuće u nizu bez neizgrađenih dijelova između parcela. Najveći broj poginulih i povrijeđenih.
	Objekti kolektivnog stanovanja	Višekatne stambene zgrade (P do +10), veliki broj ljudi na jedinici površine, otežano ili gotovo nemoguće napuštanje objekata na gornjim katovima. Ne očekuje se rušenje objekata. Ozlijeđene osobe moguće uslijed paničnog pokušaja napuštanja objekata.
	Rubni dijelovi gradova	Stambeni objekti etažne visine prizemlje, prizemlje i kat, ili rjeđe prizemlje i 2 kata, veća površina neizgrađenog dijela parcele, brzo napuštanje objekta. Manji broj poginulih i ozlijeđenih.
JLS u nizinskom dijelu županije	Bebrina, Davor, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klakar, Oprisavci, Sikirevci, Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Velika Kopanica, Vrbje, Vrpolje	Stambeni objekti etažne visine prizemlje, prizemlje i kat, ili rjeđe prizemlje i 2 kata, velika površina neizgrađenog dijela parcele, brzo napuštanje objekta. Bez poginulih i ozlijeđenih.
JLS, djelomično brdsko područje	Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Garčin, Nova Kapela, Okučani, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibinj, Staro Petrovo Selo	Mala gustoća naseljenosti u brdskim predjelima, velika površina neizgrađenih dijelova parcele. Bez poginulih i ozlijeđenih.

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

Prognoza postotka oštećenja stambenog fonda, smrtno stradalih i ozlijeđenih osoba s obzirom na intenzitet potresa i način gradnje

Tablica 5: Broj žrtava potresa prema intenzitetu

VIII ⁰ MSK	Ozlijeđene i ranjene osobe	1715 (1,21 %)
	Smrtno stradale osobe	217 (0,15 %)
VII ⁰ MSK	Ozlijeđene i ranjene osobe	43 (0,12 %)
	Smrtno stradale osobe	1 (0,0 %)
Prognoza-cijela županija	Ozlijeđene i ranjene osobe	1758 (1,33 %)
	Smrtno stradale osobe	218 (0,15 %)

Izvor: D. Aničić, Civilna zaštita (1992.), formula za izračun postotka oštećenja objekata i formula za izračun broja žrtava

Potresi kao elementarne nepogode prouzročene prirodnim događajem vjerojatno su najveći uzrok stradavanja stanovništva i civilizacijskih tekovina. Oni su katastrofa koju karakterizira brzi nastanak, događaju se stalno i nastaju bez prethodnog upozorenja.

Uslijed tektonskog pomicanja tla izazvanog potresom, može doći do pucanja kruna na branama Petnja i Bačica i izlivanja velike količine vode u kratkom vremenskom periodu.

Niti jedna elementarna nepogoda po svom djelovanju i iznenadnim pojavljivanjem ne ulijeva takav strah kao potres. Fizičke i psihičke traume stanovništva su u tim trenucima intenzivno izražene i mogu znatno onemogućiti poduzimanje mjera zaštite i spašavanja. Od iznimne je važnosti stanovništvu dati upute o ponašanju u slučaj potresa i pružanju samopomoći i uzajamne pomoći.

3.1.4. Ekstremni vremenski uvjeti

Jak vjetar s tučom

Olujom se smatra vjetar brzine 17,2 m/s, odnosno 62 km/h (jačine 8 stupnjeva po Beaufortovoj skali) ili više, koji lomi grane stabla, valja i lomi usjeve, otresa plodove voća i nanosi štetu građevinskim objektima.

Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborine ili čak i tučom, osim što stvara velike štete na imovini, poljoprivrednim i šumarskim dobrima, raznim građevinskim objektima, i u prometu te tako nanosi gubitke u gospodarstvu često ugrožava i odnosi ljudske živote.

U najvećem broju slučajeva na području Brodsko-posavske županije prevladava slab vjetar. Prema prosjeku u dvadesetgodinjem razdoblju, jak vjetar se prosječno javlja 38 dana u godini, a olujni vjetar 4 dana. U određenim vremenskim situacijama može se pojaviti jak ili olujan vjetar koji je u hladnom dijelu povezan s prodorima hladnog zraka sa sjevera ili sjeveroistoka, a ljeti s olujnim nevremenima.

Proračunate teorijske raspodjele očekivanih maksimalnih udara vjetra za Brodsko-posavsku županiju pokazuju da u prosječnim klimatskim prilikama očekivani maksimalni udar vjetra, s povratnim periodom od 50 godina i uz vjerojatnost 98%, iznosi 27,2 m/s. Apsolutni izmjereni maksimalni udar vjetra od 26,8 m/s prema istoj procjeni očekuje se jednom u 25 godina.

Vjetar olujne i orkanske jačine nije karakterističan za područje Brodsko-posavske županije.

Suša i toplinski val

Meteorološka suša ili dulje razdoblje bez oborina izaziva štetu na poljoprivrednim površinama. Za poljoprivredu su opasne suše koje nastaju u vegetacijskom razdoblju. Najveći rizik za pojavu suše je razdoblje od srpnja do listopada, dakle gotovo polovina ukupnog vegetacijskog razdoblja. Budući da je na području Brodsko-posavske županije prisutna intenzivna i raznovrsna poljoprivredna proizvodnja, mogu se očekivati i velike štete uvjetovane dugotrajnom sušom. Usto isušivanje biljnog pokrova stvara povećanu opasnost od nastajanja požara otvorenog prostora.

Nedostatak oborina u duljem vremenskom razdoblju može izazvati i hidrološku sušu koja se očituje smanjenjem površinskih i dubinskih zaliha vode. Hidrološka suša može ugroziti opskrbu vodom onog dijela stanovništva županije koji nije priključen na zajednički vodoopskrbni sustav.

Toplinski val je prirodna pojava koja može izazvati neželjene posljedice. To je pojava prouzročena vrlo visokim temperaturama zraka kroz kraće ili dulje vremensko razdoblje. Posljedice toplinskog vala, odnosno toplotnog udara, trpe svi, i ljudi i životinjski i biljni svijet, tako da, pored negativnog utjecaja na zdravlje i život, uzrokuje ozbiljne materijalne štete, ali i ekonomske štete zbog otežanog izvođenja radova na otvorenom, povećane potrošnje i smanjenja proizvodnje električne energije, smanjenja količina i povećane potrošnje vode, itd.

Zdravstveni rizici koji se mogu javiti kod toplinskog vala su dehidracija i pregrijavanje organizma, što može dovesti do iscrpljenosti. Toplinski udar može nastati ako se iscrpljenost od vrućine ne liječi, ali se isto tako može pojaviti iznenada i bez prethodnog upozorenja. U oba slučaja potrebna je liječnička pomoć.

Jaka zima i snježne oborine

Padanje snijega na prostoru Brodsko-posavske županije može se očekivati svake godine. Iako su snježne oborine na promatranom području redovita pojava u hladnijem dijelu godine, one u najvećem broju slučajeva ne pridonose veće poteškoće zbog male visine snježnog pokrivača i njegovog kratkog zadržavanja na tlu. Manje poteškoće se mogu očekivati u odvijanju cestovnog prometa, ali ne u toj mjeri da izazovu poremećaje u opskrbi stanovništva. Moguć je veći broj prometnih nesreća, ali ne u toj mjeri da posljedice ne mogu sanirati redovne službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru svoje redovne djelatnosti.

Padanje snijega od deset ili više centimetara u tijeku 24 sata se smatra elementarnom nepogodom koja može izazvati niz poteškoća u funkcioniranju svakodnevnog života stanovništva. Osim toga, obilne snježne oborine mogu uzrokovati velike štete na krovnim konstrukcijama različitih građevina, u elektroprivredi i poštansko-telegrafskom prometu, te šumskom gospodarstvu. Kako bi se spriječile štetne posljedice uzrokovane obilnim snježnim oborinama, iako one nisu karakteristične za područje Brodsko-posavske županije, provode se preventivne mjere zaštite na građevinskim objektima pravilnim projektiranjem njihovih krovnih konstrukcija.

Kontinuiranim praćenjem vremenskih prognoza, kojima se najavljuju velike snježne oborine, te izradom sinoptičkih karata na temelju njih, moguće su pravovremene pripreme za prevladavanje eventualnih snježnih nepogoda.

Dosadašnja iskustva rada zimske službe u smislu održavanja državnih i županijskih te lokalnih cesta su zadovoljavajuća budući da je osigurana prohodnost cesta u ovim uvjetima.

3.1.5. Klizišta i odroni

Klizanje zemljišta je jedan od najčešćih suvremenih geoloških procesa koji može nastati prirodnim putem (riječnom erozijom, abrazivnim i tektonskim procesima, djelovanjem podzemnih i površinskih voda) ili djelatnošću čovjeka (miniranja, vibracije strojeva, različiti vidovi gradnje koji mogu bitno promijeniti stabilnost kosina). Nagib kosine u kojoj se stvaraju klizišta može biti vrlo blag (manji od 5 stupnjeva) do vrlo strmog (45 stupnjeva), ali su klizišta najčešća na kosinama s nagibom od 10 do 30 stupnjeva.

Klizišta se prepoznaju prema deformacijama terena (pukotine u tlu), deformacijama na objektima (pukotine i rušenja objekata) i deformacijama na vegetaciji ("pijane šume" sa stablima nagnutima niz kosinu ili na suprotnu stranu).

Postoji više čimbenika koji uzrokuju pojavu klizišta. Prije svega to su glinoviti sedimenti u sastavu terena u kojima su oblikovane padine. U pravilu, što je glinoviti sloj veći, postoje i veće mogućnosti za razvoj klizišta, posebno ako je propusni sloj na padini tanji. Drugi čimbenik je izmjena propusnih pjeskovitih i nepropusnih glinovitih slojeva na padini. Važan je čimbenik i porast količine vode i hidrostatskog tlaka u sedimentima. Naime, klizne plohe uvijek se vežu za glinovite vodonepropusne slojeve. Glina na sebe veže vodu, pri čemu bubri i povećava svoj volumen 10 do 15 puta. To rezultira tlakovima koji destabiliziraju vodopropusne slojeve iznad glinovitih slojeva, koji tada počinju kliziti niz padinu.

Erozijski procesi i bujična aktivnost javljaju se uglavnom u brdskom dijelu županije. Ukupna površina zahvaćena ovim negativnim procesima je oko 59.600 ha, odnosno oko 29 % svih površina Brodsko-posavske županije.

Najbrojnija su klizišta na prostoru Grada Slavenskog Broda, u području Brodskog brda (mjesni odbori Brodsko Vinogorje i Podvinje), gdje su iskrčene šume, pa su oživjeli procesi arealne (plošne) destrukcije. Na područjima s pojačanom erozijom stanuje ukupno 11% stanovništva grada Slavenskog Broda (oko 7106 stanovnika).

3.1.6. Epidemije i sanitarne opasnosti

Neočekivano veliki broj slučajeva neke bolesti, primarno zarazne, ali i bilo koje druge, koji se javljaju u isto vrijeme na jednom području, naseljenom mjestu i većem kolektivu, nazivamo epidemijom.

Svaka elementarna nepogoda dovodi neminovno do čitavog niza posljedica kako za čovjeka, smanjenjem njegove otpornosti, tako i u njegovoj okolini, stvaranjem povoljnih uvjeta za razvoj zaraznih bolesti. Sve tako nastale promjene mogu veoma negativno utjecati na zdravlje čovjeka, te dovesti i do bolesti sa smrtnim posljedicama.

Epidemije se mogu manifestirati u dva pojavna oblika:

- epidemije koje nastaju samostalno, bez povezanosti s kakvim drugim nepogodama;
- epidemije koje nastaju kao posljedica nekih drugih elementarnih nepogoda (potresa, poplava, eksplozija).

Manje su vjerojatne pojave epidemija iz druge grupe, jer za Brodsko-posavsku županiju nisu karakteristične nepogode koje su uzročnici takvih epidemija. Mogućnost pojave epidemije iz prve grupe je znatno veća.

Tablica 6: Načini prijenosa bolesti

Vrsta epidemije	Način širenja bolesti	Bolesti	Karakteristike bolesti	Preventivne mjere
Hidrične	Vodom	- Trbušni tifus - Bacilarna i amebna dizenterija - Paratifus - Kolera - Virusni hepatitis	Eksplozivni tijek bolesti s velikim brojem oboljelih u kratkom vremenskom razmaku	- Sanacija vodnih objekata koji su imali zagađenu vodu ili zabrana korištenja dostupne vode uz dovoženje potrebne količine pitke vode, cijepljenje
Alimentarne	Hranom	-Sve bolesti kao kod hidrične epidemije, te: - Alimentarne toksoinfekcije i intoksikacije - Botulizam - Trovanje stafilokokima -Salmoneloze	Početak veoma nagao, s eksplozivnim tijekom i vrlo velikim brojem oboljelih koji može obuhvatiti čak i preko 50 % zahvaćenog kolektiva	- Zabrana korištenja svake sumnjive hrane - Osiguranje higijenskog rukovanja hranom -Odgovarajuća toplinska obrada hrane - Pregled osoba koje rade s hranom na kliconoštvo - Sumnjive na kliconoštvo ukloniti iz prehrambenih pogona - Odgovarajući način čuvanja hrane
Aerogene	Zrakom	- Gripa, - Druge respiratorne bolesti	Bolesti su izloženi svi, a posebice ljudi koji se u većoj skupini nalaze u zatvorenom prostoru	- Epidemija nije vjerojatna na području elementarne nepogode ukoliko nije bila prisutna već prije nepogode - Potrebno je izbjegavati veće skupine ljudi u zatvorenom prostoru, cijepljenje, kemoprofilaksa
Transmisivne	Insekti (komarci, uši, mušice)	- Pjegavi tifus - Povratna groznica - Malarija - Papatači groznica	Ukoliko na ugroženo područje dospje uzročnik navedenih bolesti, postoje povoljne mogućnosti za njihovo širenje i razvoj epidemije	- Uništavanje prenositelja bolesti (komaraca, mušica, uši), kemoprofilaksa

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

3.1.7. Nesreće na odlagalištima otpada

Na odlagalištima otpada se često događaju požari koji imaju negativan utjecaj na zrak i ljude koji se zateknu na požarištu ili se nalaze u neposrednoj blizini. Požari se najčešće događaju uslijed samozapaljenja. Kod većine slučajeva požari se događaju spontano kada se uz komunalni otpad odlaže i druge vrste otpadna npr. kemikalije, zapaljive tekućine, kemijski nestabilne tvari koje pri određenim atmosferskim prilikama mogu doseći točku zapaljenja.

Tablica 7: Prikaz štetnih utjecaja požara na odlagalištima otpada na ljude i prirodu

<i>Zagađivač</i>	<i>Utjecaj na zdravlje</i>	<i>Utjecaj na okoliš</i>
Ugljični monoksid	Usporava refleksu i mentalne funkcije, uzrokuje glavobolju	Oksidira do CO ₂ koji je staklenički plin
Lebdeće čestice	Potiču astmu i ostale plućne bolesti i iritaciju respiratornog sustava	Zagađuju tlo i vodu, posredno štetni za biljni i životinjski svijet
Dioksini i furlani (formiraju se na temperaturi od 400° C)	Djeluju štetno na reproduktivni i živčani sustav	Zagađuju tlo i vodu, akumuliraju se u tijelu životinja
Sumporni dioksid	Upale dišnog sustava, respiratorne smetnje	Uzročnik kiselih kiša, korozivan, oštećuje vegetaciju
VOC spojevi (metan, teški metali - antimon, arsen, barij, olovo, živa)	Kancerogeni i iritirajući za dišni sustav	Stvaraju podzemni sloj ozona
Dušikovi vodici	Uzrokuju teža oboljenja dišnog sustava	Stvaraju kisele kiše i prizemni ozon
PAH (policiklički aromatski ugljikovodici) i PCB (poliklorirani bifenili)	Izrazito kancerogeni spojevi	Akumuliraju se u okolišu, štetni za biljni i životinjski svijet
Aldehidi (akrolein, benzaldehid, formaldehid)	Izazivaju iritaciju očiju i dišnog sustava	Zagađuju tlo i vodu, posredno štetni za biljni i životinjski svijet
Teški metali	Akumuliraju se u ljudskom organizmu i izazivaju teža oboljenja	Zagađuju tlo i vodu, posredno štetni za biljni i životinjski svijet
Klorirani benzen	Iritacija dišnih putova, kancerogen	Zagađuju tlo i vodu, posredno štetni za biljni i životinjski svijet

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

Tablica 8: Pregled većih odlagališta otpada na prostoru Brodsko-posavske županije

Odlagalište	Opis lokacije
“Šagulje – Ivik” Nova Gradiška	Neuređeno odlagalište na lokaciji “Šagulje-Ivik” je u vlasništvu Grada Nova Gradiška. Nalazi se 4 km jugozapadno od Nove Gradiške i okružen o je poljoprivrednim površinama. Odlagalištem upravlja poduzeće “Odlagalište” d.o.o. za komunalne djelatnosti iz Nove Gradiške. Na lokaciji se otpad odlaže od 1996. godine. Odlagalište je određeno Prostornim planom Brodsko-posavske županije i Grada Nove Gradiške.
“Bačanska” Davor	Za odlaganje komunalnog otpada koristi se neobrađiva udolina s pristupnim putem, površine 2 ha, koja je bila na korištenju PPK Nova Gradiška, a za koju su PPK dao suglasnost korištenja kao deponije otpada. Za odlaganje komunalnog otpada koristi se oko 1 ha površine. Organizirani dovoz otpada vrši se od 1999. godine. Godišnje se doveze oko 700 tona otpada. Lokacija je ucrtana u Prostorni plan Općine Davor. Odlagalištem upravlja poduzeće “Komunalac Davor” d.o.o.
“Vijuš – jug” Slavonski Brod	Gradsko odlagalište “Vijuš -jug” se nalazi jugoistočno od Slavonskog Broda, 600 m od naseljenog mjesta, ukupne površine oko 23 ha, na kojem je odloženo oko 400.000 tona otpada. Deponija je puštena u pogon 1991. godine. Odlagalištem upravlja komunalno poduzeće “Komunalac” d. o. o. iz Slavonskog Broda. Lokacija je u Prostornom planu određena kao privremeno rješenje. Grad Slavonski Brod ima namjeru koristiti navedenu lokaciju što duže. Za formiranje razvojnog odlagališta za šire područje potrebno je pronaći odgovarajuću lokaciju izvan gabarita grada Slavonskog Broda.

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

112

3.2. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće

Tehničko-tehnološke velike nesreće i katastrofe nastaju isključivo djelovanjem čovjeka, odnosno izaziva ih neposredno čovjek svojim ponašanjem i propustima u području rukovanja tehnološkim procesima, kao i općenito tehnikom i njezinim (ne)održavanjem.

3.2.1. Požar

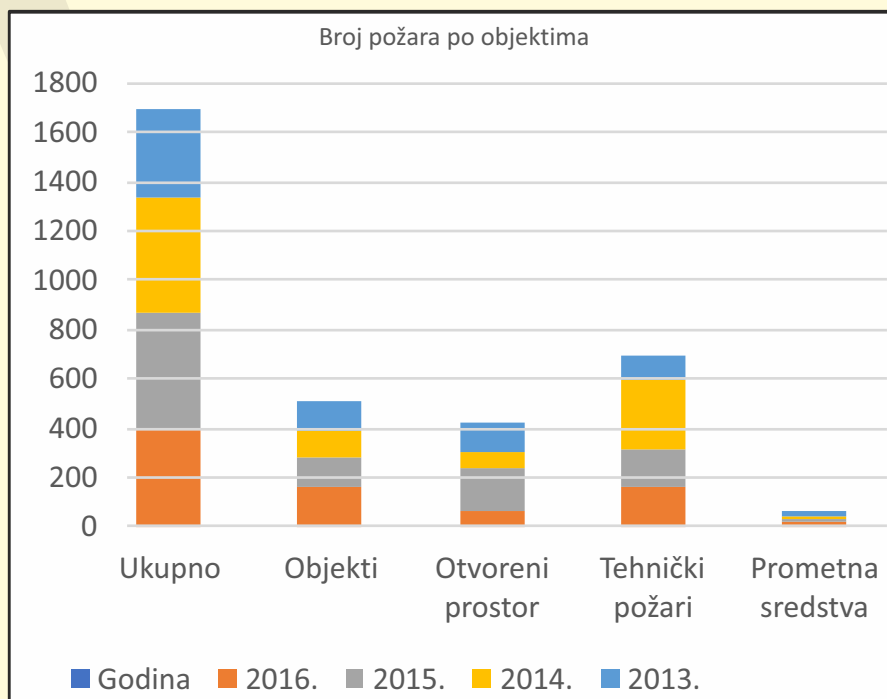
Požar je svako nekontrolirano gorenje koje nanosi materijalnu štetu ili ugrožava ljudske živote. S obzirom na raširenost iskorištavanja vatre, opasnost od požara postoji unatoč mjerama opreza i požari su česta pojava. Požar se pojavljuje i razvija pod različitim okolnostima.

Osnovni uzrok izbijanja požara je ljudski nehat i nepažnja, a u godišnjim statistikama uvijek je iznad 80%. Među značajne i često isticane načine izazivanja požara ubrajaju se i namjerno izazivanje požara te dječja igra. Prirodna pojava, kao što je udar groma, puno je rjeđi uzročnik požara i u statistikama se vodi kao „ostali načini izazivanja požara“.

Sa stajališta zaštite i spašavanja najopasniji je požar otvorenog prostora. Požari otvorenog prostora nastaju kada se zapale velike površine polja i šuma. Mogu biti uzrokovani munjom, tehnološkim napravama, ljudskom nepažnjom i terorizmom. Poljski i šumski požari zbog ogoljavanja terena mogu u konačnici izazvati klizanja tla i odrone, te naknadno bujične poplave.

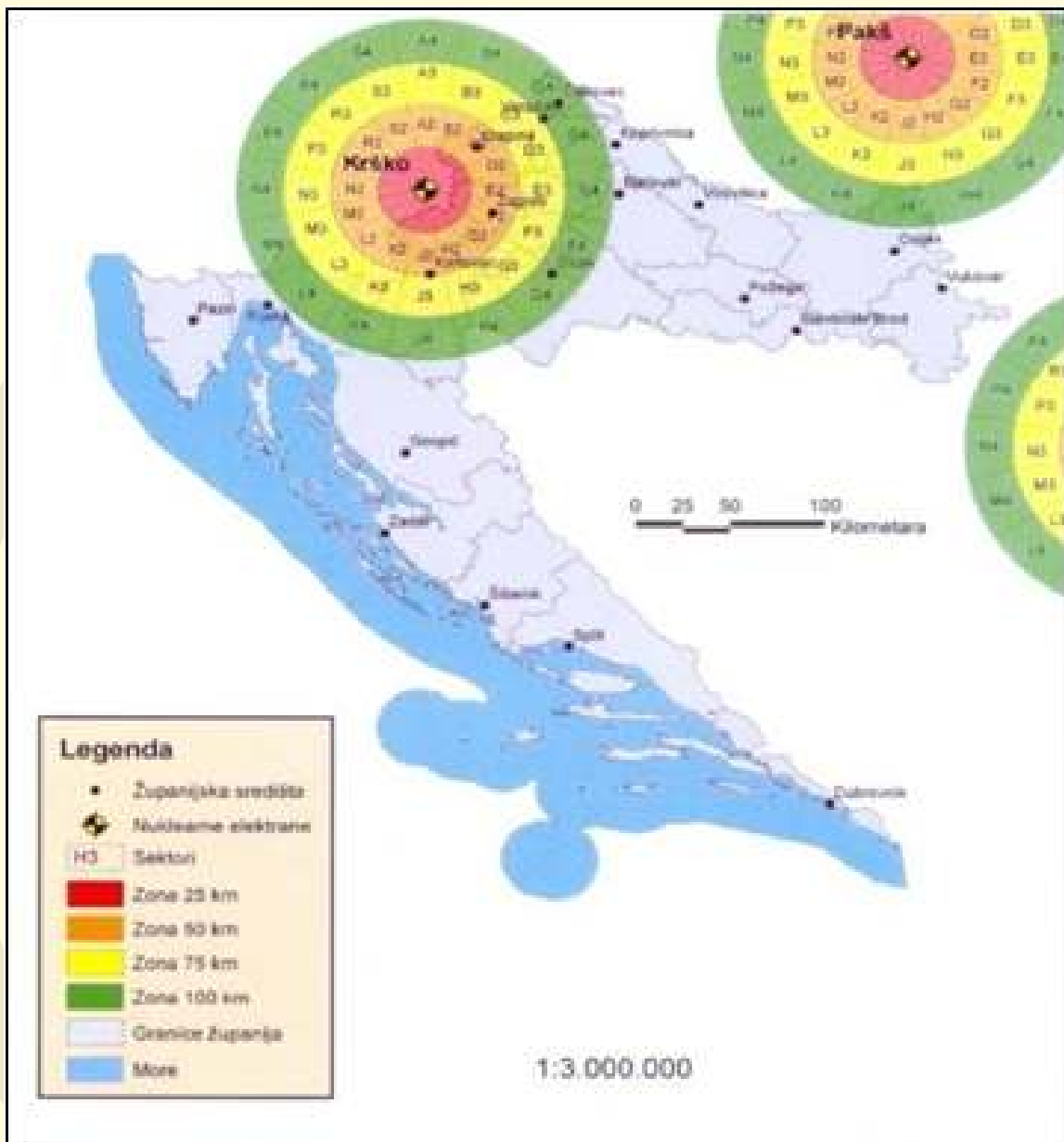
Tablica 9: Pregled broja požara prema objektima nastanka na prostoru Brodsko-posavske županije za 2013.-2016.

Godina	Ukupno događaja	Objekti	Otvoreni prostor	Tehnički požari	Prometna sredstva	Akcidenti	Ostalo
2016.	403	162	65	158	18	-	-
2015.	464	118	177	153	16	-	-
2014.	472	109	60	289	14	-	-
2013.	352	121	121	96	14	-	-

Izvor: Vatrogasna zajednica BPŽ, ožujak 2017.

3.2.2. Nuklearna i radiološka nesreća

Izvor: Procjena ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća

Slijedeći Procjenu ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća i radijalnu podjelu provedenu koncentričnim kružnicama, vidljivo je da promatrani prostor ne ulazi u područje sektorizacije oko nuklearnih elektrana u bližem okruženju, što znači da se na njemu ne bi se osjetili akutni učinci od nuklearne nesreće već samo stohastički učinci ionizirajućeg zračenja.

3.2.3. Istjecanje opasnih tvari

Uslijed naglog tehnološkog razvoja u svim granama industrije i poljoprivrede brzo raste broj kemikalija opasnih za ljude i okoliš. Gotovo svaka od tih tvari za čovjeka i njegov okoliš je opasna, ovisno od njenog sastava, količine i koncentracije. Dodir s opasnim tvarima izaziva opekline, trovanja, alergije, promrzline i sl. Ozljede se primjećuju odmah, a posljedice mogu biti privremene ili trajne.

Opasne tvari se, kao sirovina, rabe u prehrambenoj, drveno-prerađivačkoj i metaloprerađivačkoj industriji na području Brodsko-posavske županije. Kako su one neophodna sirovina, nemoguće je izbjeći njihovu primjenu.

Ugrožavanje i remećenje odnosa u okolišu razmatra se kroz sustav čovjek - društvo - okoliš - čovjek, što znači da čovjek svojim djelovanjem i ponašanjem, kao pojedinac i kao društvo, utječe na okoliš. Zagađivanje okoliša je unošenje u okoliš, na izravan ili neizravan način (putem zraka, vode, tla), raznih fizikalnih, kemijskih i bioloških agensa koji imaju, ili mogu imati, štetan utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi.

Istjecanje opasnih tvari u stacioniranim gospodarskim objektima

Analizom rizika i procjenom posljedica izvanrednog događaja, u pravnim osobama koje posjeduju opasne tvari izdvojena su dva objekta koji se smatraju rizičnima za stanovništvo i njihova materijalna dobra. To se odnosi na pravne subjekte za koje je utvrđeno da bi tehničko-tehnološki poremećaji u radnom procesu prilikom upotrebe opasnih tvari doveli do izvanlokacijskih posljedica.

Potencijalno rizična postrojenja su:

- Skladište UNP-a Slavonski Brod, nalazi se u sjeveroistočnom dijelu Slavenskog Broda u industrijskoj zoni, u Ulici Eugena Kumičića br. 151
- Tvrtka Hlad d. o. o., nalazi se u Industrijskoj zoni „Bjeliš“, a u proizvodnom procesu koristi veće količine amonijaka.

Istjecanje opasnih tvari u cijevnom prijenosu plina

Postojeći plinoopskrbni sustav Brodsko-posavske županije obuhvaća magistralni i distribucijski rasplet zemnog plina. Magistralnim plinovodom upravlja tvrtka Plinacro d. d.

Tablica 10: Magistralni plinovod, vrsta opasnosti i učinci u slučaju izvanrednog događaja

Gospodarski subjekt	Vrsta opasne tvari	Vrsta opasnosti	Način skladištenja	Max. doseg učinka (m)
Plinacro d.o.o., Savska cesta 88a, Zagreb Magistralni plinovod DN 300 Donji Miholjac - Slavonski Brod (Čaglin-Podcrkavlje-Slavonski Brod)	Prirodni plin (min. 85 % metana)	požar, eksplozija	magistralni plinovod, BIS, MČS, MRČ	209
Magistralni plinovod DN 150 Beničanci – Slavonski Brod (Čaglin-Podcrkavlje-Slavonski Brod)				157
Magistralni plinovod DN 400 Slavonski Brod – Negoslavci (Savonski Brod-Zadubravlje-Donji Andrijevc)				320
Magistralni plinovod DN 600 Kutina - Slavonski Brod (Bročice-Vrbovljani-Ljupina-Seoce-Brodski Stupnik-Slobodnica)				600

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

Istjecanje opasnih tvari u cijevnom prijenosu nafte

Jadranski naftovod (JANAF) najveći je i najduži hrvatski naftovod koji omogućava opskrbu iz pretovarne luke na Krku do rafinerija u Sloveniji, Hrvatskoj, Mađarskoj i dalje na sjever, te do Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore na istok. JANAF se pruža duž Autoceste od zapadne do istočne granice Brodsko-posavske županije. Naftovodom upravlja tvrtka JANAF d.d.

Tablica 11: Magistralni naftovod, vrsta opasnosti i učinci u slučaju izvanrednog događaja

Gospodarski subjekt	Vrsta opasne tvari	Vrsta opasnosti	Način skladištenja	Max. doseg učinka (m)
INA – Sektor proizvodnje nafte i plina	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	naftovod i pripadajuće instalacije	680
Pogon Vinkovci (MOS Đeletovci-US Ruščica)	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	naftovod i pripadajuće instalacije	270
	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	naftovod i pripadajuće instalacije	680
	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	naftovod i pripadajuće instalacije	270
	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	naftovod i pripadajuće instalacije	680
INA – Sektor proizvodnje nafte i plina Pogon Vinkovci, Kondić-Garčin	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija	naftovod i pripadajuće instalacije	680
INA – Sektor proizvodnje nafte i plina Pogon Vinkovci -Garčin-Ručica	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija	naftovod s pripadajućim instalacijama	680
Sektor proizvodnje nafte i plina Pogon Vinkovci - US Ruščica	Ukapljeni naftni plin	požar, eksplozija	nadzemni spremnici	270
JANAF d.d. Lipovljani-Okučani-Lužani-Slobodnica- Terminal Slavonski Brod	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	trasa naftovoda i 3 blok stanice	558 (izračun za mjesto gdje trasa naftovoda prolazi najbliže naseljenim mjestima – pokraj Slavonskog Broda)
JANAF d.d. Terminal Slavonski Brod, Vrpolje, Sopot, Mirkovci, Sotin Dunav	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	trasa naftovoda i 3 blok stanice	
JANAF d.d. Terminal Slavonski Brod-granica s BiH	Nafta	istjecanje, požar, eksplozija para	trasa naftovoda i 1 blok stanica	

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

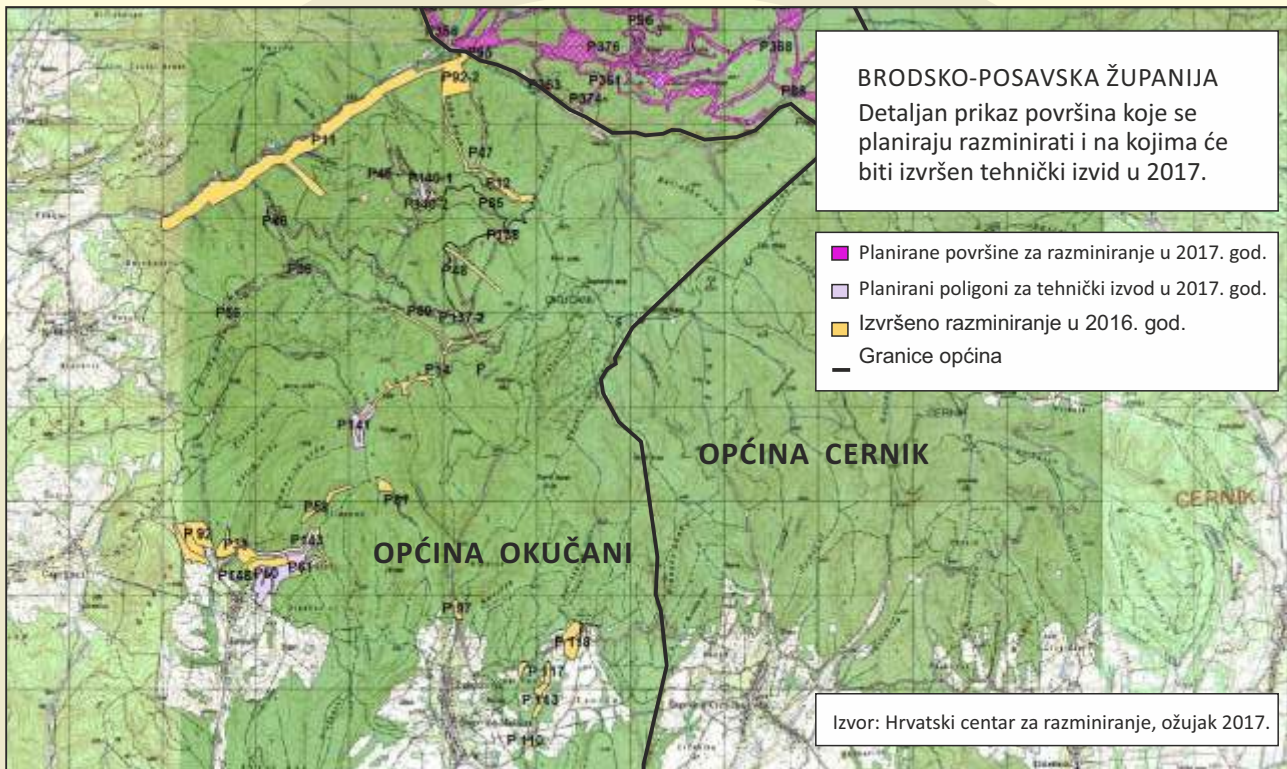
Istjecanje opasnih tvari u prometu

Cijelom dužinom Brodsko-posavske županije prolaze značajni cestovni i željeznički prometni pravci. Prostorom prolaze trase autocesta A3 i A5 i magistralna željeznička pruga. Na njima se svakodnevno odvija promet opasnim tvarima. Promet opasnim tvarima obavlja se i u riječnom prometu na rijeci Savi. Imajući u vidu naznačeno, nekontrolirano istjecanje opasnih tvari je u svakom trenutku moguće, što čini prostor potencijalno rizičnim za stvaranje kriznih situacija.

3.3. Opasnost od neeksploziviranih ubojitih sredstava

Tijekom Domovinskog rata zapadni dio Brodsko-posavske županije s pripadajućim naseljima pretrpio je velika razaranja i na njemu se još uvijek nalaze površine na kojima se nalaze mine. Minirane površine predstavljaju veliku opasnost za stanovnike koji žive na tom području. One su i gospodarsku problem, budući da su nedostupne za bilo kakav oblik djelatnosti.

Slika 7 : Detaljan prikaz površina za razminiranje.

Izvor: Hrvatski centar za razminiranje, ožujak 2017.

4. KRITIČNA INFRASTRUKTURA

Definiranje kritičnih infrastrukture u Republici Hrvatskoj provodi se temeljem Zakona o kritičnim infrastrukturama, Narodne novine, broj 56/13. Zakonom se uređuju nacionalne i europske kritične infrastrukture, sektori nacionalnih kritičnih infrastrukture, upravljanje kritičnim infrastrukturama, izrada Analize rizika, sigurnosni plan vlasnika/upravitelja, sigurnosni koordinator za kritičnu infrastrukturu, postupanje sa osjetljivim i klasificiranim podacima te nadzor nad provedbom zakona. Nacionalnu kritičnu infrastrukturu Zakon definira kao sustave, mreže i objekti od nacionalne važnosti čiji prekid djelovanja ili prekid isporuka roba ili usluga može imati ozbiljne posljedice na nacionalnu sigurnost, zdravlje i živote ljudi, imovinu i okoliš, sigurnost i ekonomsku stabilnost i neprekidno funkcioniranje vlasti. Zakonom se određuju sektori nacionalnih kritičnih infrastrukture, te se definira tko će i kako odrediti koja Središnja tijela državne uprave će biti nadležna za identifikaciju pojedinih nacionalnih kritičnih infrastrukture, što je određeno Odlukom Vlade Republike Hrvatske o određivanju sektora iz kojih središnja tijela državne uprave identificiraju nacionalne kritične infrastrukture te liste redoslijeda sektora kritičnih infrastrukture.

Tablica 12: Sektori nacionalnih kritičnih infrastrukture

Redni broj	SEKTORI NACIONALNIH KRITIČNIH INFRASTRUKTURA	
1.	Energetika	Električna energija, plin (prirodni, UNP, bioplina)
2.	Komunikacijska i informacijska tehnologija	Elektroničke komunikacije, prijenos podataka, informacijski sustavi, pružanje audio i audio-vizualnih medijskih usluga
3.	Promet	Cestovni, željeznički, zračni, pomorski, promet unutarnjim plovnim putovima
4.	Zdravstvena zaštita	Primarna, sekundarna i tercijarna razina djelatnosti
5.	Vodno gospodarstvo	Komunalne, regulacijske i zaštitne vodne građevine
6.	Hrana	Poljoprivreda, stočarstvo, peradarstvo, ribarstvo, robne zalihe
7.	Financije	Bankarstvo, burze, investicije, sustavi osiguranja i plaćanja
8.	Proizvodnja, skladištenje i prijevoz opasnih tvari	Kemijske tvari, biološki, radiološki i nuklearni materijali
9.	Javni sektor	Tijela državne uprave, žurne/hitne službe
10.	Nacionalni spomenici i vrijednosti	Materijalna kulturna baština, prirodna baština
11.	Znanost i obrazovanje	Instituti, sveučilišta

Izvor: Odluka o određivanju sektora iz kojih središnja tijela državne uprave identificiraju nacionalne kritične infrastrukture te liste redoslijeda sektora kritičnih infrastrukture (Narodne novine, broj 108/13).

Slijedom navedenog, vidljivo je da kritična infrastruktura obuhvaća sve djelatnosti suvremenog društva, pa je za njihovu zaštitu potrebno prilagoditi sustav civilne zaštite.

5. SNAGE CIVILNE ZAŠTITE

U slučaju nastanka elementarnih nepogoda poduzimaju se mjere zaštite i spašavanja koje se temelje na načelima samozaštite, međusobne suradnje i solidarnosti građana, a ostvaruju se pravodobnim i usklađenim djelovanjem svih sudionika zaštite i to:

- jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- pravnih osoba,
- tijela državne uprave,
- građana.

Snage za zaštitu i spašavanje Brodsko-posavske županije mogu se podijeliti na:

- gotove operativne snage - pravne osobe koje se u redovitoj djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem,
- udruge građana - udruge koje se zbog prirode vlastite djelatnosti uključuju u sustav civilne zaštite,
- mobilizirane snage - stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite.

Gotove operativne snage

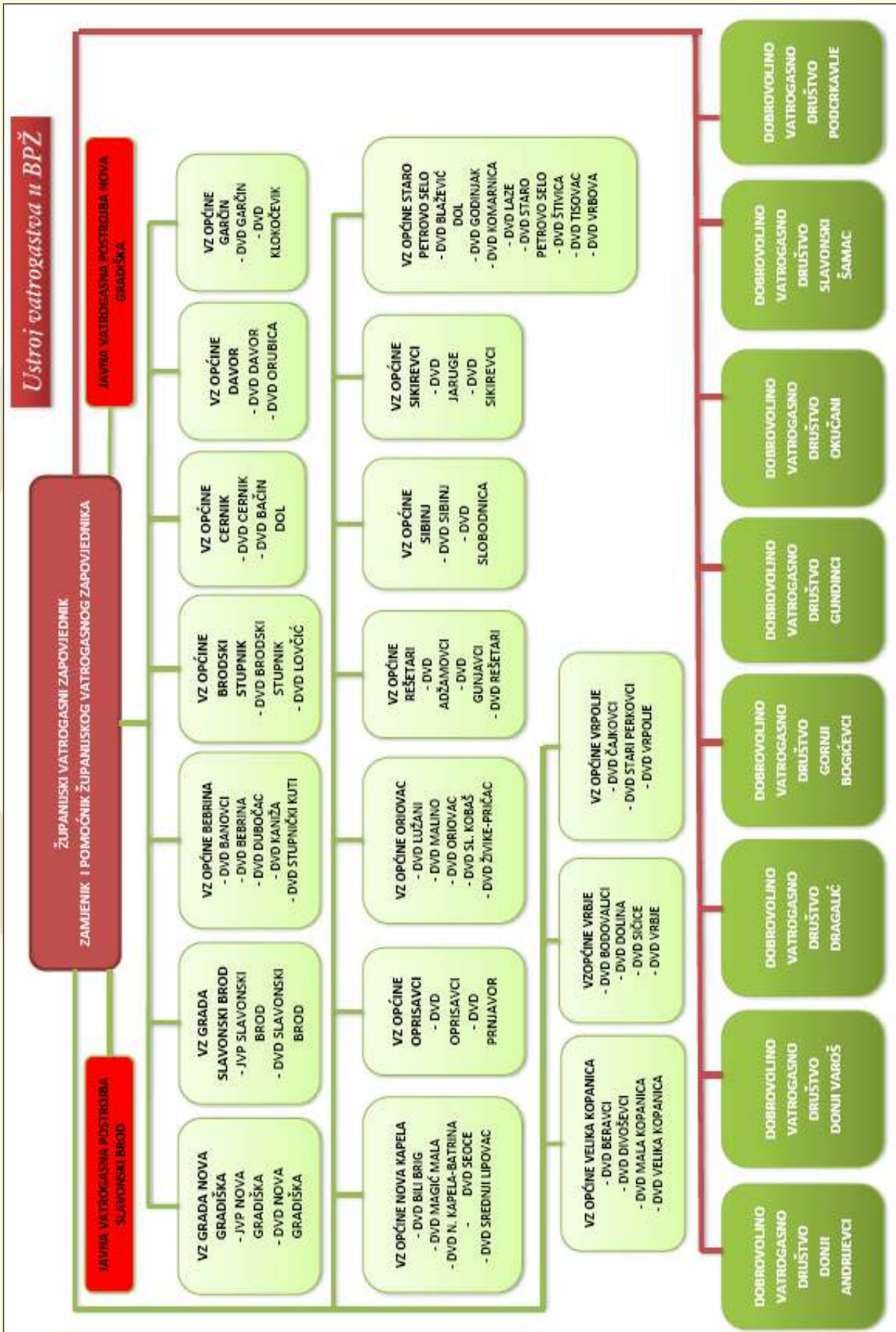
Tablica 13: Pregled gotovih operativnih snaga Brodsko-posavske županije

Redni broj	Operativna snaga
1.	Vatrogasna zajednica Brodsko-posavske županije
2.	Zavod za hitnu medicine Brodsko-posavske županije
3.	Dom zdravlja Slavonski Brod
4.	Dom zdravlja „Dr. Andrija Štampar“, Nova Gradiška
5.	Ambulante primarne zdravstvene zaštite na prostoru Brodsko-posavske županije
6.	Opća bolnica “Dr. Josip Benčević“, Slavonski Brod
7.	Opća bolnica Nova Gradiška
8.	Županijski zavod za javno zdravstvo
9.	sve veterinarske ambulante na prostoru Brodsko-posavske županije
10.	Hrvatska gorska služba spašavanja, stanica Slavonski Brod
11.	Društvo Crvenog križa Brodsko-posavske županije

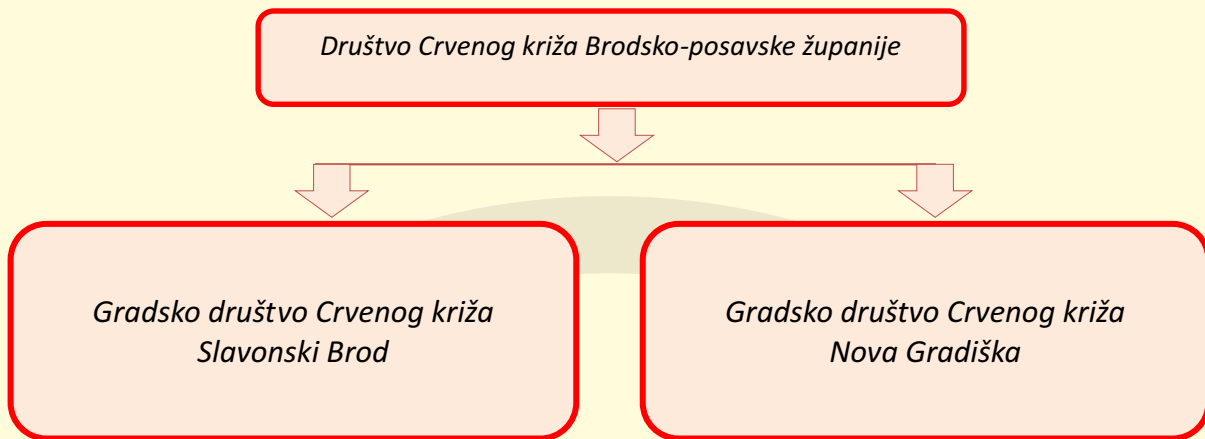
Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša Brodsko-posavske županije

Ustroj vatrogasnih snaga na prostoru Brodsko-posavske županije

Izvor: Vatrogasna zajednica Brodsko-posavske županije

Ustroj Društva Crvenog križa Brodsko-posavske županije

Tablica 14: Popis udruga na području BPŽ koje se uključuju u sustav civilne zaštite

Redni broj	Udruga
1.	CB radio klub Marsonija, Sv. Florijana 7, Slavonski Brod
2.	Radio klub Slavonski Brod, J. J. Strossmayera 26, Slavonski Brod
3.	Klub podvodnih aktivnosti Marsonia, Slavonski Brod, Frane Supila 2
4.	Aeroklub Brod, Slavonski Brod, Aerodrom Jelas p.p. 113
5.	Kajak-kanu klub Marsonija, Splavarska 1, Slavonski Brod
6.	Kajak-kanu klub Oriolik, A. Starčevića 3, 35255 Slavonski Kobaš
7.	Radioklub Željko Vidović-Roky, V. Nazora 2, Nova Kapela
8.	CB-ORIOS, Oriovac, Vladimira Becića 17
9.	Radioamaterska udruga Oriovac, V. Nazora bb, Oriovac
10.	Radioklub Nova Gradiška, Frankopanska 43
11.	CB radioklub Istočna elita, Bicko Selo 87
12.	Radioamaterska udruga "Jelas" Slavonski Brod, Antuna Vrančića 11, Slavonski Brod
13.	Radioamaterska udruga Slavča, Kovačevac 15

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2010.

Hrvatska gorska služba spašavanja, stanica Slavonski Brod

Hrvatska gorska služba spašavanja je nacionalna, dobrovoljna, stručna, humanitarna i nestranačka udruga javnog značaja čiji su osnovni ciljevi sprječavanje nesreća, spašavanje i pružanje prve medicinske pomoći u planini i na drugim nepristupačnim područjima i u izvanrednim okolnostima kod kojih pri spašavanju i pružanju pomoći treba primijeniti posebno stručno znanje i upotrijebiti tehničku opremu za spašavanje u planinama u svrhu očuvanja ljudskog života, zdravlja i imovine.

HGSS Stanica Slavonski Brod broji 31 člana (3 spašavatelja, 24 pripravnika i 4 suradnika).

U okviru Stanice ustrojena je Ispostava u Novoj Gradiški.

Stanica ima timove licenciranih dobrovoljaca za spašavanje iz poplava i divljih voda te posjeduje opremu za rad na vodi, a također ima članove koji su osposobljeni za ronjenje, i do razine instruktora. Stanica posjeduje opremu za pružanje prve pomoći, sredstva za transport unesrećenih i AVD uređaj. Opremljeni su informatičkom i komunikacijskom opremom te GPS uređajima. Posjeduje opremu za spašavanje s visine, dubine te u zimskim uvjetima.

Snage civilne zaštite koje se mobiliziraju - stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite

Tablica 15: Sastav Stožera civilne zaštite Brodsko-posavske županije

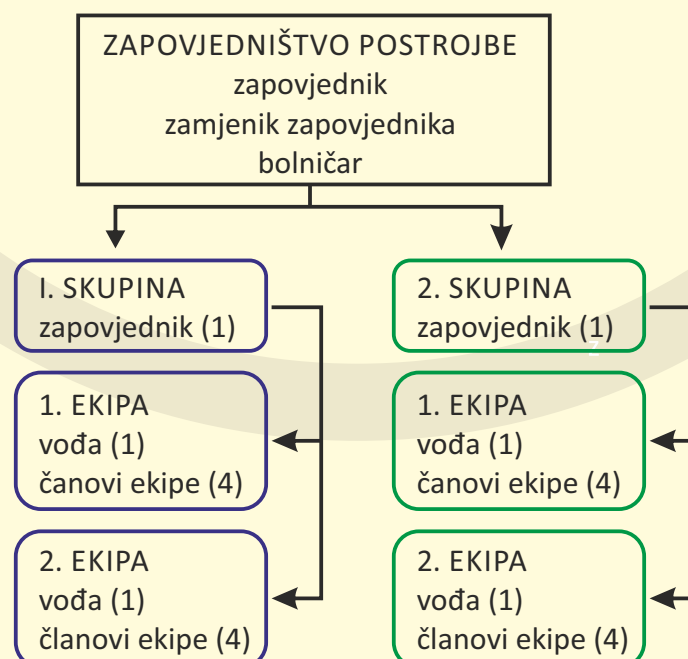
R. br.	Funkcija u Stožeru
1.	Načelnik Stožera, Brodsko-posavska županija
2.	Zamjenik načelnika Stožera, Brodsko-posavska županija
3.	Član, županijski vatrogasni zapovjednik
4.	Član, načelnik PU Brodsko-posavske
5.	Član, pročelnik Područnog ureda za zaštitu i spašavanje
6.	Član, ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo
7.	Član, ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu
8.	Član, voditelj VGI Brodska Posavina Slavonski Brod
9.	Član, voditelj VGI Šumetlica-Crnac Nova Gradiška
10.	Član, direktorica Elektra Slavonski Brod
11.	Član, ravnateljica Gradskog društva Crvenog križa, Slavonski Brod
12.	Član, Veterinarski ured Požega, Ispostava Slavonski Brod
13.	Član, pročelnik HGSS Stanica Slavonski Brod
14.	Član, predstavnik Lučke kapetanije
15.	Član, predstavnik Hrvatskih cesta
16.	Član, ravnatelj Županijske uprave za ceste
17.	Član, predstavnik TD In konzalting d.o.o.
18.	Član, zapovjednik postrojbe civilne zaštite za spašavanje iz ruševina
19.	Član, zapovjednik postrojbe civilne zaštite za spašavanje iz vode
20.	Član, zapovjednik postrojbe civilne zaštite za logistiku
21.	Član, Brodsko-posavska županija

Izvor: Plan zaštite i spašavanja BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

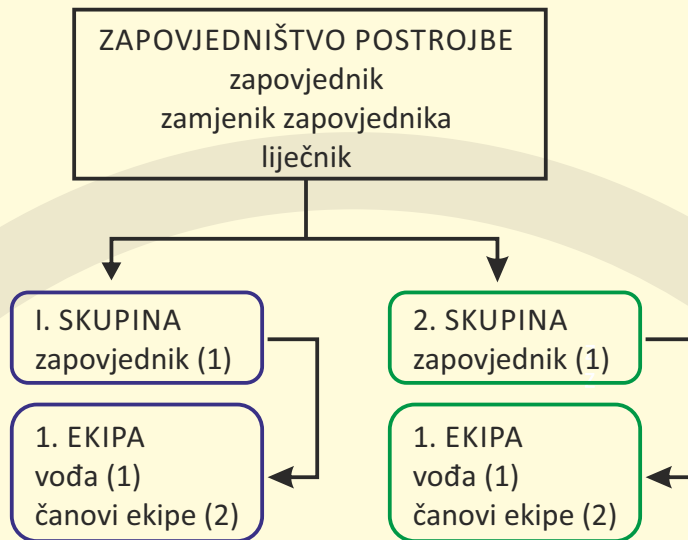
Ustroj specijalističkih postrojbi civilne zaštite Brodsko-posavske županije

POSTROJBA CIVILNE ZAŠTITE ZA SPAŠAVANJE IZ VODE

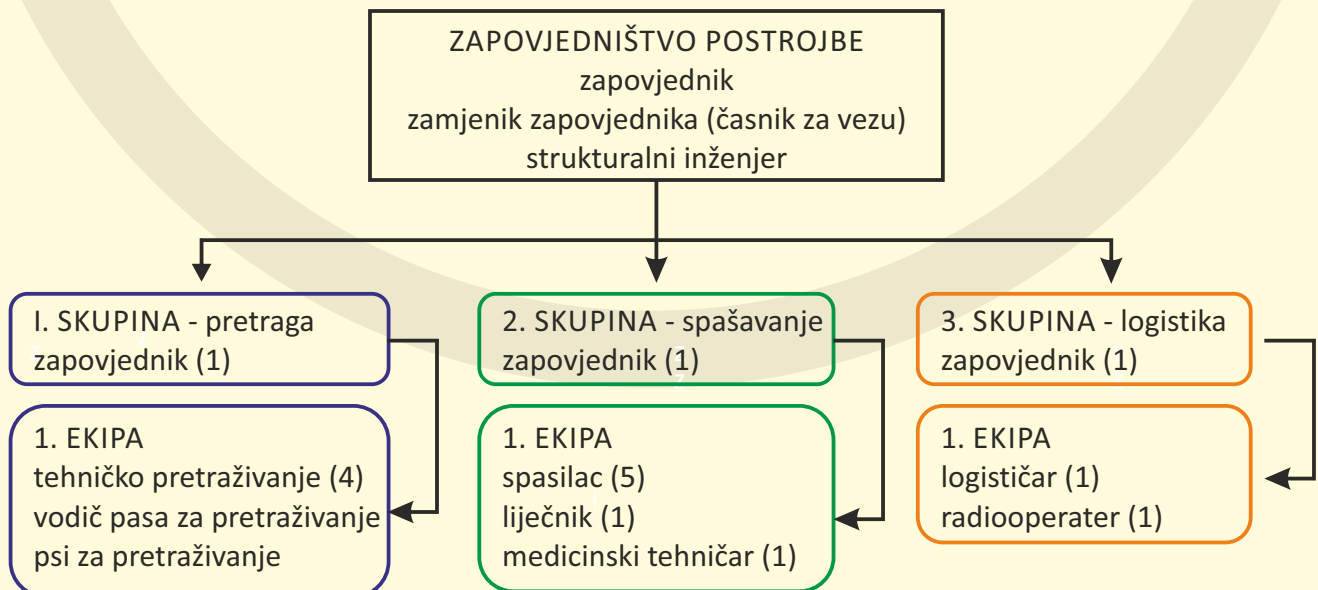
25 pripadnika

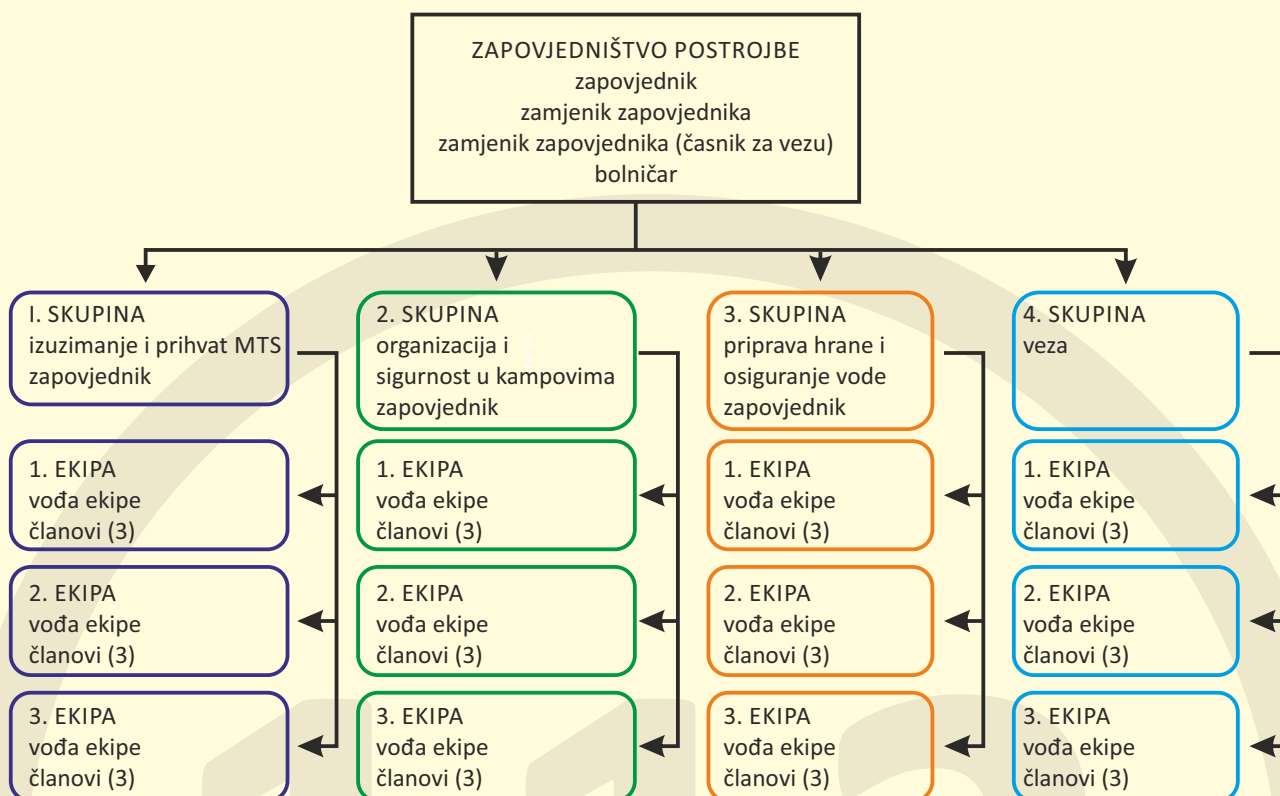
**POSTROJBA CIVILNE ZAŠTITE
ZA KEMIJSKO-BIOLOŠKO-RADIOLOŠKO-NUKLEARNUZAŠTITU
12 pripadnika**

**POSTROJBA CIVILNE ZAŠTITE
ZA SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA
20 pripadnika**

POSTROJBA CIVILNE ZAŠTITE ZA LOGISTIKU 56 pripadnika

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

Tablica 16: Postrojbe civilne zaštite opće namjene jedinica lokalne samouprave

GRAD, OPĆINA	Broj pripadnika	Zapovjedništvo postrojbe	Zapovjednici skupina	Vođe ekipa	Članovi ekipa
Slavonski Brod	71	3	3	13	52
Nova Gradiška	33	3	3	9	18
Bebrina	24	3	3	6	12
Brodski Stupnik	29	3	2	8	16
Bukovlje	17	3	2	4	8
Cernik	33	3	3	9	18
Davor	17	3	2	4	8
Donji Andrijevići	29	3	2	8	16
Dragalić	23	3	2	6	12
Garčin	42	3	3	9	27
Gornja Vrba	29	3	2	8	16
Gornji Bogičevci	17	3	2	4	8
Gundinci	23	3	2	4	14
Klakar	29	3	2	6	18
Nova Kapela	42	3	3	9	27
Okučani	23	3	2	4	14
Oprisavci	33	3	3	9	18
Oriovac	42	3	3	9	27
Podcrkavlje	23	3	2	6	12
Rešetari	42	3	3	9	27
Sibinj	50	3	3	11	33
Sikirevci	20	3	2	5	10
Slavonski Šamac	17	3	2	4	8
Stara Gradiška	17	3	2	4	8
Staro Petrovo Selo	42	3	3	9	27
Velika Kopanica	29	3	2	8	16
Vrbje	27	3	3	7	14
Vrpolje	33	3	3	9	18
UKUPNO	856	84	69	201	502

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

Tablica 17: Pregled broja povjerenika civilne zaštite po jedinicama lokalne samouprave

Grad/Općina	Povjerenik/zamjenik
SLAVONSKI BROD (MO Kolonija, MO Plavog olje, MO Brodsko Vinogorje, MO Ante Starčević, MO Centar, MO Lutvinka, MO Andrija Hebrang, MO Antun Mihanović, MO Podvinje, MO Josip Rimac, MO Jelas, MO Brodski Varoš, MO Mali Pariz, MO J.J. Strossmayer, MO Budainka, MO Zrinski-Frankopan)	32
NOVA GRADIŠKA (MO Ban Josip Jelačić, MO Ljudevit Gaj, MO Jug, MO Urije, MO Zrinski-Frankopan, Prvča, Kovačevac, Ljupina)	16
BEBRINA (Banovci, Bebrina, Dubočac, Stupnički Kuti, Šumeće, Zbjeg, Kaniža)	14
BRODSKI STUPNIK (Brodski Stupnik, Stari Slatinik, Lovčić, Krajačići)	10
BUKOVLJE (Bukovlje, Ježevik, Korduševci, Šušnjevi, Vranovci)	10
CERNIK (Bačin Dol, Baničevac, Cernik, Giletinci, Opatovac, Podvrško, Šagovina Cernička, Šumetlica)	16
DAVOR (Davor, Orubica)	4
DONJI ANDRIJEVCI (Donji Andrijevi, Sredanci, Staro Topolje, Novo Topolje)	9
DRAGALIĆ (Dragalić, Donji Bogičevci, Gorice, Mašić, Medari, Poljane)	12
GARČIN (Bicko Selo, Garčin, Klokočevik, Sapci, Selna, Trnjani, Vrhovina, Zadubravlje)	16
GORNJA VRBA (Gornja Vrba, Donja Vrba)	4
GORNJI BOGIČEVCI (Dubovac, Kosovac, Gornji Bogičevci, Smrtić Ratkovic, Trnava)	10
GUNDINCI	8
KLAKAR (Ruščica, Donja Bebrina, Klakar, Gornja Bebrina)	8
NOVA KAPELA (Batrina, Bili Brig, Donji Lipovac, Dragovci, Gornji Lipovac, Magić Mala, Nova Kapela, Pavlovci, Seoce, Siče, Srednji Lipovac, Stara Kapela)	24
OKUČANI (Benkovac, Bijela Stijena, Bobare, Bodegraj, Cage, Čaprginci, Čovac, Donji Rogolji, Gornji Rogolji, Lađevac, Lještani, Mašička Šagovina, Okučani, Širinci, Trnakovac, Vrbovljani, Žumberkovac)	26
OPRISAVCI (Novi Grad, Oprisavci, Poljanci, Prnjavor, Stružani, Trnjanski Kuti, Zoljani, Svilaj)	17
ORIOVAC (Bečić, Ciglenik, Kujnik, Lužani, Malino, Oriovac, Pričac, Radovanje, Slavonski Kobaš, Živike)	22
PODCRKAVLJE (Brodski Zdenci, Donji Slatinik, Dubovik Matković Mala, Gornji Slatinik, Glogovica, Grabarje, Kindrovo, Oriovčić, Podcrkavlje)	19
REŠETARI (Adžamovci, Brđani, Bukovica, Drežnik, Gunjavci, Rešetari, Zapolje)	14
SIBINJ (Bartolovci, Brčino, Čelikovići, Gornji Andrijevi, Grgurevići, Grižići, Gromačnik, Jakačina Mala, Ravan, Sibinj, Slobodnica, Završje)	24
SIKIREVCI (Sikirevci, Jaruge)	4
SLAVONSKI ŠAMAC (Kruševica, Slavonski Šamac)	6
STARA GRADIŠKA (Donji Varoš, Pivare, Gornji Varoš, Gređani, Novi Varoš, Stara Gradiška, Uskoci)	12
STARO PETROVO SELO (Blažević Dol, Donji Crnogovci, Godinjak, Gornji Crnogovci, Komarnica, Laze, Oštri Vrh, Staro Petrovo Selo, Štivica, Tisovac, Vladisovo, Vrbova)	24
VELIKA KOPANICA (Beravci, Divoševci, Velika Kopanica, Mala Kopanica, Kupina)	10
VRBJE (Bodovaljci, Dolina, Mačkovic, Savski Bok, Sičice, Visoka Greda, Vrbje)	14
VRPOLJE (Čajkovci, Vrpolje, Stari Perkovci)	7

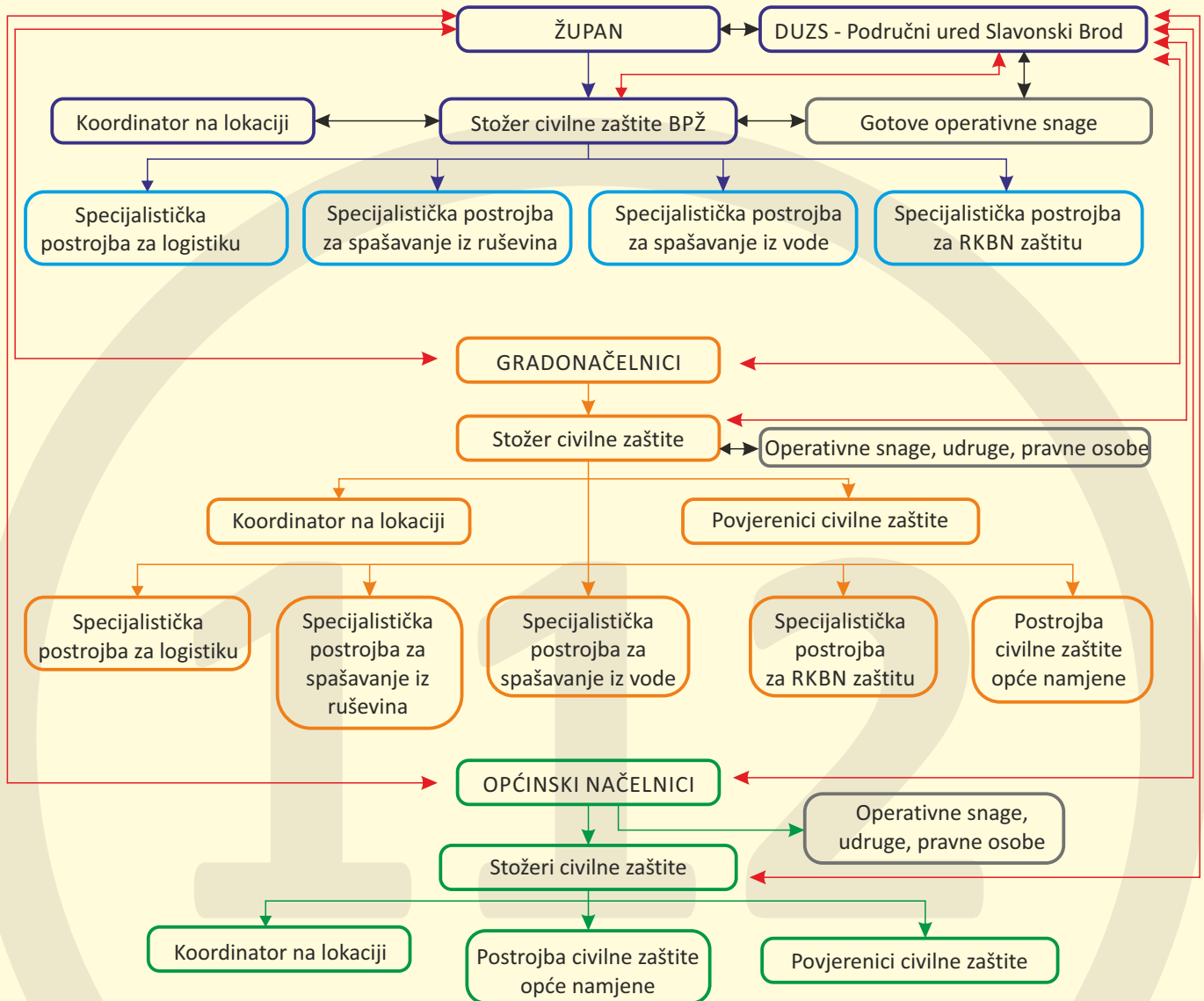
Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

Tablica 18: Ukupan broj raspoređenih pripadnika civilne zaštite

Postrojbe civilne zaštite specijalističke namjene				
	P CZ za spašavanje iz vode	P CZ za spašavanje iz ruševina	P CZ za RBKN zaštitu	P CZ za logistiku
Brodsko-posavska županija	25	20	12	56
Slavonski Brod	25	20	16	34
Nova Gradiška	17	18	12	29
Ukupno	67	58	40	119
Postrojbe opće namjene	856 pripadnika (75 %)			
Postrojbe specijalističke namjene	284 pripadnika (25 %)			
Ukupno	1140 pripadnika			

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

Shema sustava civilne zaštite Brodsko-posavske županije

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

Brodsko-posavska županija ima dobro organizirane službe za izvanredne situacije koje mogu odgovoriti na svaku prirodnu ili tehničko-tehnološku krizu. U prvom redu to se odnosi na vatrogasne snage, timove Društva Crvenoga križa, pripadnike Hrvatske gorske službe spašavanja, stručne djelatnike Zavoda za hitnu medicinu, domova zdravlja i Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

Osim nabrojanih i mnoga trgovačka društva s ovog područja, u sklopu svojih redovitih aktivnosti, imaju elemente reagiranja u izvanrednim situacijama te tako čine sustav koji je i nadalje potrebno svakodnevno usavršavati i nadograđivati.

6. ULOGA JEDINICA REGIONALNE I LOKALNE SAMOUPRAVE U KRIZNIM SITUACIJAMA

Krizne situacije od čelnika jedinica regionalne i lokalne samouprave traže dodatno i specifično angažiranje u smislu mogućnosti brzog i efikasnog odgovora na takve situacije. Čelnici jedinica regionalne i lokalne samouprave (župan, gradonačelnici i načelnici općina) dužni su i ovlašteni upotrijebiti sve materijalne i ljudske potencijale koji im stoje na raspolaganju kako bi prevladali krizne situacije. Na taj način štite sigurnost stanovnika i materijalnih dobara na području svoje odgovornosti. Kvalitetno izgrađen sustav zaštite ne događa se sam po sebi, nego je rezultat dugogodišnjeg sustavnog rada i ulaganja određenih financijskih sredstava u njega. Sustav će efikasno odgovoriti na krizne situacije samo u slučaju kada je prethodno organizacijski dobro osmišljen i izbalansiran. Aktivnosti oko učinkovite upotrebe sustava civilne zaštite možemo podijeliti u tri faze: priprema, upotreba sustava u kriznim situacijama i sanacija.

6.1. Priprema sustava civilne zaštite za krizne situacije

Tablica 19: Priprema sustava zaštite i spašavanja u jedinicama regionalne i područne samouprave

Priprema	Donošenje odluka i drugih normativnih akata	osnivanje Stožera civilne zaštite
		imenovanje načelnika Stožera, njegovog zamjenika i članova Stožera
		imenovanje koordinatora na lokaciji
		imenovanje povjerenika CZ i njegovog zamjenika
		odluka o osnivanju postrojbe civilne zaštite
		odluka o pravnim osobama od interesa za zaštitu i spašavanje
		izrada i donošenje Procjene rizika
		izrada i donošenje Plana civilne zaštite
		izrada plana vježbi civilne zaštite
		planiranje u proračunu financijskih sredstava za održanje i razvoj sustava
	Prevenција	permanentno obučavanje načelnika Stožera i svih članova primjereno njihovoj ulozi u sustavu
mjere sprječavanja nastanka nesreće, eliminiranje ili reduciranje rizika, sukladno Procjeni rizika		
osiguranje skupne i osobne opreme za pripadnike vatrogasnih postrojbi, postrojbi CZ, povjerenika i zamjenika		
permanentno informiranje stanovništva o načinu postupanja u kriznim situacijama		
provjera funkcionalnosti sustava kroz vježbe		

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

6.2. Rekcija sustava civilne zaštite na krizne situacije

Postojanje učinkovitog sustava civilne zaštite podrazumijeva definirane sudionike s jasno utvrđenim obvezama i odgovornostima u njemu. U priloženoj tablici nabrojani su sudionici i neke od njihovih zadaća u kriznim situacijama.

Tablica 20: Operativne snage sustava civilne zaštite s naznačenim osnovnim zadaćama

Sudionici	Zadaće
Čelnik jedinice regionalne i lokalne samuprave	Hitno saziva Stožer civilne zaštite Uspostavlja kontakt sa Županijski centrom 112 Uspostavlja kontakt s teritorijalno višom jedinicom Imenuje glasnogovornika
Načelnik Stožera CZ	Predsjedava sjednicom Stožera Zajedno s članovima Stožera procjenjuje situaciju i potrebu angažiranja kapaciteta koji se ne mogu osigurati iz lokalnih izvora Poziva pripadnike postrojbe civilne zaštite, povjerenika CZ i njegovog zamjenika Aktivira pravne osobe u sustavu civilne zaštite Aktivira udruge građana sa svog područja Redovito izvještava čelnika o poduzetim aktivnostima
Članovi Stožera	Organiziraju zaštitu i spašavanje u djelatnosti iz svoje nadležnosti Redovito informiraju načelnika Stožera o učinjenom
Koordinator na lokaciji	Procjenjuje nastalu situaciju i njezine posljedice na terenu te u suradnji s nadležnim stožerom civilne zaštite usklađuje djelovanje operativnih snaga sustava civilne zaštite
Povjerenik CZ i zamjenik	Daje obavijesti građanima o pravodobnom poduzimanju mjera civilne zaštite te javne mobilizacije radi sudjelovanja u sustavu civilne zaštite Sudjeluje u organiziranju i provođenju evakuacije, sklanjanja, zbrinjavanja i drugih mjera civilne zaštite Organizira zaštitu i spašavanje pripadnika ranjivih skupina
Pravne osobe u sustavu civilne zaštite	Sudjeluju s ljudskim snagama i materijalnim resursima u provedbi mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite
Udruge građana	Pričuvni su dio operativnih snaga sustava civilne zaštite koji se poziva za provođenje pojedinih mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite
Postrojbe CZ	Neposredno sudjeluju u provođenju mjera civilne zaštite
Građani	Primjenjuju sve mjere samozaštite Postupaju po uputama nadležnih tijela

Izvor: Plan civilne zaštite BPŽ, Brodsko-posavska županija, 2011.

6.3. Sanacija

Sanacija krizom pogođenog područja teži dovođenju prostora u stanje u kojem se nalazio prije izbijanja krizne situacije. Obim sanacije ovisi o vrsti krizne situacije i prostoru koje je ona zahvatila. Ukoliko se radi o tehničko-tehnološkim nesrećama, za sanaciju prostora je odgovoran onaj tko je kriznu situaciju uzrokovao.

7. MEDIJI U KRIZNIM SITUACIJAMA

7.1. Prenošnje priopćenja Županijskog centra 112

U slučaju nadolazeće i neposredne opasnosti, Županijski centar 112 Slavonski Brod, nakon danog znaka za uzbunjivanje, sačinit će prvo priopćenje o vrsti opasnosti i mjerama koje je najprije potrebno poduzeti. Sredstva javnog priopćavanja će priopćenje u cjelini prenijeti stanovništvu.

7.2. Prenošnje priopćenja čelnika jedinica regionalne i lokalne samouprave

Da bi priopćenje ispunilo svrhu objave, mora biti jasno i kratko i mora sadržavati minimalno potrebne informacije. Sadržaj priopćenja će biti za svaku kriznu situaciju drugačiji, s obzirom na različitu prirodu ugroze.

Slika o organizaciji koja se stvara na temelju izvješća u kriznim situacijama je dugoročna zbog utjecaja emocija koje obično prate krizu. U ovom tipu komunikacije s javnošću primarni cilj je izgraditi i održati povjerenje javnosti u sustav civilne zaštite.

Da bi se mjere zaštite i spašavanja stanovništva mogle efikasno provoditi, u svim fazama od iznimne je važnosti da stanovništvo dobije pravovremene i precizno definirane upute o ponašanju i radnjama koje je potrebno poduzeti kako bi se gubitak ljudskih života i materijalna šteta mogli svesti na najmanju moguću mjeru.

Čelnici jedinica regionalne i lokalne samouprave odgovorni su za poduzimanje mjera zaštite i spašavanja na svom području. Priopćenja mogu izdavati čelnici ili mogu odrediti glasnogovornika koji će komunicirati s medijima.

Sredstva javnog priopćavanja su dužna dobiveno priopćenje prenijeti zainteresiranoj javnosti u njegovom izvornom obliku.

7.3. Preporuke za javne nastupe u kriznim situacijama

Prilikom izvještavanja javnosti u kriznim situacijama potrebno je obratiti pozornost na sljedeće:

Pojednostavnite poruke	Pod intenzivnim stresom i velikom količinom informacija skloni smo propustiti neke informacije zato što ih ne čujemo potpuno, ne zapamtimo toliko koliko bi smo trebali, pobrkamo poruke za djelovanje. Izbjegavajte tehnički vokabular, te koristite jednostavne kratke poruke. Upotrebljavajte pozitivne ili neutralne izraze.
Obratite se što brže, izvijestite o krizi i to što prije	U vrijeme krize brzina obraćanja može biti važan čimbenik smanjenja štete. U slučaju izostanka informacija, počnemo špekulacijama popunjavati praznine. Tako se često stvore glasine. Odgovornost i predanost su vrlo važni: formulirajte ciljeve organizacije i dajte upute kako se postaviti u kriznim situacijama.
Vjerodostojnost i dosljednost	Trudite se biti što jasniji i točniji, inače vam se neće vjerovati. Potkrijepite svoj govor dokumentima i podacima. Ako ste nesigurni, priznajte. Vaša poruka bi trebala proizlaziti iz provjerenih izvora i prijašnjih iskustava.
Suočite se sa strahovima	Ne govorite ljudima da se ne bi trebali bojati. Oni osjećaju strah i imaju pravo na to.
Podijelite ljudima zadatke i različite razine odgovora	Minimalni, maksimalni i preporučeni srednji odgovor.
Ne govorite žargonom i ograničite uporabu akronima (kratica)	Žargon ometa komunikaciju i može biti shvaćen kao izraz arogancije.
Humor koristite oprezno	Pokušaj da se bude duhovit u kriznim situacijama može biti pogrešno protumačen. U kriznim situacijama humor je "minsko polje".
Izbjegavajte jednosmjerne, klišeizirane i provocirajuće komentare	Trivijalne izjave tipa: "U životu nema jamstva", umanjuje vam vjerodostojnost i narušava odnos.
Općenito, komentari bi trebali biti ograničeni na poznato	Iskazujte minimum osobnog mišljenja. Rad sa sredstvima priopćavanja tijekom kriznih situacija uključuje izgradnju snažnih pozitivnih odnosa. Inzistirajte na sažetom i lako razumljivim priopćenjima i da glasnogovornik bude unaprijed pripremljen za rad u kriznim situacijama.

8. KORISNE INFORMACIJE ZA KONTAKT

Naziv	Telefon	E mail	Web
Brodsko-posavska županija	216-111- centrala 216-200	zupan@bpz.hr	http://www.bpz.hr
Državna uprava za zaštitu i spašavanje PU Slavonski Brod	416-701 (700, 702)	slavonskibrod112@duzs.hr	http://www.duzs.hr/
Zavod za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije	495-461 – ravnatelj 495-462 – tajništvo	zavod.hmbpz@gmail.com	http://www.zhm-sb.hr
Dom zdravlja Slavonski Brod	441 926	dzsb@dzsb.hr	http://www.dzsb.hr/dzsb3/
Dom zdravlja "Dr. A. Štampar", Nova Gradiška	363 761	ravnatelj@domzdravlja-novogradiska.hr	http://www.domzdravlja-novogradiska.hr/
Vatrogasna zajednica Brodsko-posavske županije	444-454	vzbpzsb@gmail.com	
Javna vatrogasna postrojba Grada Slavenskog Broda	442-617	jvpg-sb@sb.t-com.hr	
Javna vatrogasna postrojba Grada Nove Gradiške	364-578	jvp.novogradiska@gmail.com	
Policijska uprava brodsko-posavska	211-111	Brodsko-posavska@policija.hr	
Policijska postaja Slavonski Brod	211-339		
Policijska postaja Nova Gradiška	211-611		
Policijska postaja Vrpolje	211-739		
Policijska postaja Okučani	211-839		
Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije	447-228	ante.cvitkovic@sb.t-com.hr	
Hrvatska gorska služba spašavanja, Stanica Slavonski Brod	091 721 0287	Oslavonski.brod@gss.hr	
Crveni križ Brodsko-posavske županije	443-223	ckbpz@email.t-com.hr	
Gradsko društvo crvenog križa Slavonski Brod	447-135	crveni.kriz.sb@gmail.com	
Gradsko društvo crvenog križa Nova Gradiška	364-550	crveni.kriz-nova.gradiska@optinet.hr	
Veterinarska inspekcija	216-332		
Inspekcija zaštite okoliša	409-675	dubravka.miskic@mzoip.hr	
Sanitarna inspekcija	386-911, 386-913		
Građevinska inspekcija	415-125	inoslava.simovic@mgipu.hr	
Inspekcija zaštite na radu	216-107	mirjana.lucic@inspektorat.hr	
Gospodarska inspekcija	216-534 (108, 532)	barica.kokanovic@inspektora.t.hr	
Poljoprivredna inspekcija	411-789 (790, 791)		
Inspekcija za zaštitu od požara i eksploziva	211-160 (161, 668)	ivucinic@mup.hr bperkovic@mup.hr	

9. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA PONAŠANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA

Svjesni činjenice da krizne situacije nastupaju uglavnom potpuno neočekivano, da se mogu dogoditi bilo kada i bilo gdje, a da pomoć i spašavanje ugroženih osoba nije moguće pružiti uvijek kvalitetno i brzo, važno je putem edukacije i senzibiliziranja javnosti potaknuti svakog građanina da se u danom trenutku ponaša savjesno, odgovorno, ali i u skladu s točno definiranim pravilima koje pojedina situacija nalaže. Time se smanjuju štete i moguće žrtve, omogućuje se žurnim službama da učinkovito rade svoj posao i sprječava se širenje panike.

Krizne situacije mogu nastati kao posljedica:

- poplave,
- potresa,
- olujnog nevremena,
- tehničko-tehnološke nesreće,
- požara,
- radiološke nesreće,
- epidemije i zarazne bolesti.

Ovaj dio priručnika, napravljen u formi brošure, namijenjen je podizanju svijesti i povećanju pripremljenost javnosti za izvanredne krizne situacije.

Sačuvajte ovu brošuru kako biste u određenim trenutcima pravilno postupili i zaštili svoje zdravlje i život i zdravlje i život svoje obitelji.

Nesreće mogu nastati bilo kada i bilo gdje. Na njih se može reagirati na više načina. Uvijek možete pozvati žurne službe. Međutim, što učiniti kada ozbiljne vremenske nepogode kao što su poplava, potres, oluje, nesreće izazvane ljudskim faktorom pogode okruže u kojem živite.

Brodsko-posavska županija pripremila je ovu brošuru kako bi podigla svijest i povećala pripremljenost svojih stanovnika na izvanredne situacije.

Ovdje možete naći korisne savjete koji mogu pomoći vašoj obitelji, susjedima i vama samima.

112

SVOJOM
SPREMNOŠĆU
POMOZITE
SVOJOJ
OKOLINI

Molimo da odvojite vrijeme i da sadržaj koji je pred vama pročitate zajedno sa svojom obitelji, susjedima, prijateljima, suradnicima. Temeljem dobivenih informacija unaprijed isplanirajte kako biste postupili u svakoj kriznoj situaciji.

112

POZIVANJE HITNIH SLUŽBI

Kada je nama ili nekome drugome potrebna žurna pomoć ili kada uočimo neku hitnu situaciju, nesreću ili prijetnju za ljudske živote, imovinu, okoliš i kulturna dobra, vrlo je važno ostati smiren. Odmah o događaju obavijestiti Županijski centar 112.

U HITNOJ SITUACIJI NAZOVITE BROJ 112

Jedinstveni europski broj za hitne službe / Single European Emergency Call Number

Važno je znati!

Pozivi na broj 112 su besplatni sa svih telefonskih govornica, mobilnih i fiksnih telefona

Pozivom na broj 112 od 0-24 sata može se zatražiti pomoć bilo koje žurne službe (policija, vatrogasci, hitna medicinska služba, traganje i spašavanje)

Žurne službe mogu se pozvati i izravno

Policija na broj **192** Vatrogasci na broj **193** Hitna medicinska služba na broj **194**

Pozivom na broj 112 može se pokrenuti:

Aktiviranje sustava zaštite i spašavanja jedinica lokalne i regionalne samouprave (županija, gradova i općina)

Akcija traganja i spašavanja na moru i kopnu

Hitni prijevoz zrakom

unesrećenog, organa za transplantaciju, postrojbi za traganje i spašavanje i vatrogasaca

Angažiranje udruga građana koje su u okviru svoje djelatnosti vezane za zaštitu i spašavanje života, imovine i okoliša

Učinkovitost operatera ovisi o Vašim informacijama:

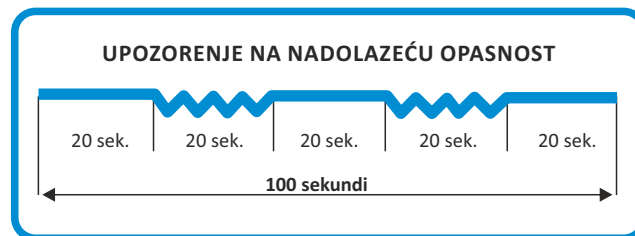
Što se dogodilo? / Gdje se dogodilo? / Kada se dogodilo?
Koliko je unesrećenih? / Kakvu pomoć trebate? / Tko zove!

Uzbunjivanje

Uredbom o jedinstvenim znakovima za uzbunjivanje propisani su znakovi za uzbunjivanje koji se emitiraju putem sirena. Na vrijeme se upoznajte s tim znakovima.

Važno je znati i slušati:

Upozorenje na nadolazeću opasnost

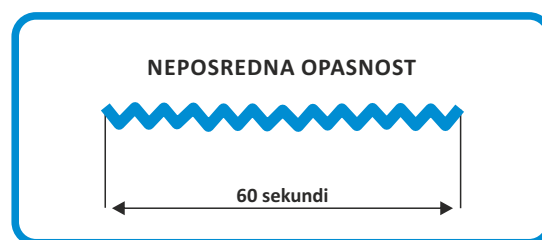
Upotrebljava se za nadolazeće prirodne i druge opasnosti koje **ne zahtijevaju trenutnu reakciju** na dati znak (**nadolazeći vodni val, požar koji se približava određenom području, približavanje oluje, zagađenje okoliša i sl.**)

Oglašava se kombinacijom jednoličnog i zavijajućeg tona u trajanju od sto /100/ sekundi (tri jednolična tona po dvadeset /20/ sekundi koja dijele dva zavijajuća tona od dvadeset /20/ sekundi).

Uključite radio ili TV prijamnik!

**Poslušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti!
Poduzmite mjere zaštite koje će Vam pomoći u pripremi opasnosti.**

Neposredna opasnost

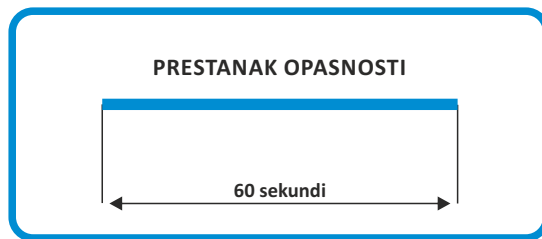
Upotrebljava se za neposredne opasnosti od požara, pucanja nasipa ili brana, radioloških i kemijskih nesreća, vojnih napada i drugih opasnosti kada je **potrebna žurna reakcija na dati znak.**

Oglašava se neprekidnim zavijajućim tonom u trajanju šezdeset /60/ sekundi.

Uključite radio ili TV prijamnik!

**Poslušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti!
ŽURNO poduzmite mjere zaštite iz priopćenja!**

Prestanak opasnosti

Upotrebljava se kada se ocjeni **da su sve opasnosti za stanovništvo prestale**, a obavezno nakon neposredne opasnosti. Znak se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sustava za uzbunjivanje.

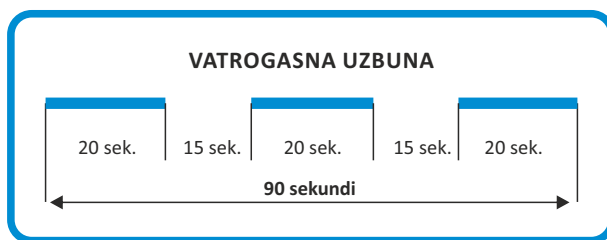
Oglašava se jednoličnim tonom u trajanju od šezdeset /60/ sekundi.

Možete prestati provoditi mjere zaštite iz priopćenja.

U slučaju potrebe, pomozite u akcijama spašavanja koje provode snage zaštite i spašavanja.

Znak se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sustava za uzbunjivanje.

Vatrogasna uzbuna

Dodatni znak "Vatrogasna uzbuna" za uzbunjivanje vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja je signal koji se upotrebljava **za potrebe žurnog okupljanja vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja**, a emitira se putem sirena.

Oglašava se jednoličnim tonom sa stankama sveukupno u trajanju od devedeset /90/ sekundi (tri jednolična tona po dvadeset /20/ sekundi i dvije stanke po petnaest /15/ sekundi).

Županijski centar 112 izdat će priopćenja za stanovništvo o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti, koje će prenjeti televizijske i radijske postaje.

Ostanite mirni!

Znak za uzbunjivanje odnosi se na pripadnike vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja koje odmah trebaju postupiti sukladno utvrđenim planovima.

VAŽNO JE ČINITI:

Gledajte televiziju i slušajte radio (lokalne i nacionalne postaje).

Radio Slavonija na:

- 89, 1 MHz - zapadni dio Brodsko-posavske županije
- 94,3 MHz - grad Slavonski Brod
- 88,6 MHz - istočni dio Brodsko-posavske županije

Soundset Brod - na 101,3 MHz

Radio 92FM - na 92 MHz

Radio Nova Gradiška - na 98,1 MHz

Radio „Bljesak“, Okučani - na 93,3 MHz

OPĆENITO O POSTUPCIMA KOD NESREĆA

POSTUPCI PRIJE NESREĆE:

- Upoznajte se s utvrđenim mjerama i planovima sigurnosti i zaštite.
- Osposobite se za provođenje mjera osobne i uzajamne zaštite kako biste mogli reagirati prije nego što na mjesto nesreće dođu timovi žurnih službi i operativnih snaga zaštite i spašavanja.
- Nabavite tranzistorski radioprijamnik kako biste mogli dobiti upute mjerodavnih institucija o poduzimanju zaštitnih mjera, kao i druge informacije koje vam mogu pomoći u provođenju zaštite i ublažavanju mogućih posljedica.
- S članovima uže obitelji dogovorite točno mjesto susreta u slučaju katastrofe, na kojem ćete se naći ako komunikacija bude prekinuta. To mjesto mora biti dobro poznato svim članovima obitelji.

POSTUPCI TIJEKOM NESREĆE:

- Ne širite paniku.
- Ponašajte se sukladno prethodno dobivenim uputama nadležnih institucija, kao i onima dobivenim neposredno prije nesreće ili za vrijeme trajanja nesreće.
- Provodite sve preporučene mjere za pojedinu vrstu nesreće kako biste najbolje zaštitili sebe, članove svoje obitelji i druge osobe.
- Po nastanku nesreće započnite primjenjivati mjere osobne zaštite.
- Ako vam razvoj situacije dopusti, započnite s provođenjem mjera uzajamne zaštite i sa spašavanjem stradalih osoba.

POSTUPCI NAKON NESREĆE:

- Nazovite broj 112 i obavijestite o nesreći i njezinim posljedicama.
- Ne koristite javne prometnice bez prijekne potrebe, oslobodite ih za vozila žurnih i spasilačkih službi.
- Ako ste raspoređeni u neku od postrojbi operativnih snaga zaštite i spašavanja, javite se na vrijeme na zbornu mjesto i postupajte prema nalogima zapovjednika.
- Započnite ili nastavite s aktivnostima zaštite i spašavanja, odazovite se pozivima čelnika jedinice lokalne samouprave u kojoj živite ili tvrtke u kojoj radite, uključite se u organizirani i integrirani sustav civilne zaštite.

POSTUPAK S OSOBOM KOJA IMA VANJSKO KRVARENJE

AMPUTIRANI EKSTREMITET

- **PODVEŽITE GA**
- **AMPUTIRANI DIO TIJELA STAVITE U KOMPRESU, ZATIM U VREĆICU I POTOM U POSUDU S VODOM U KOJOJ IMA LEDA**

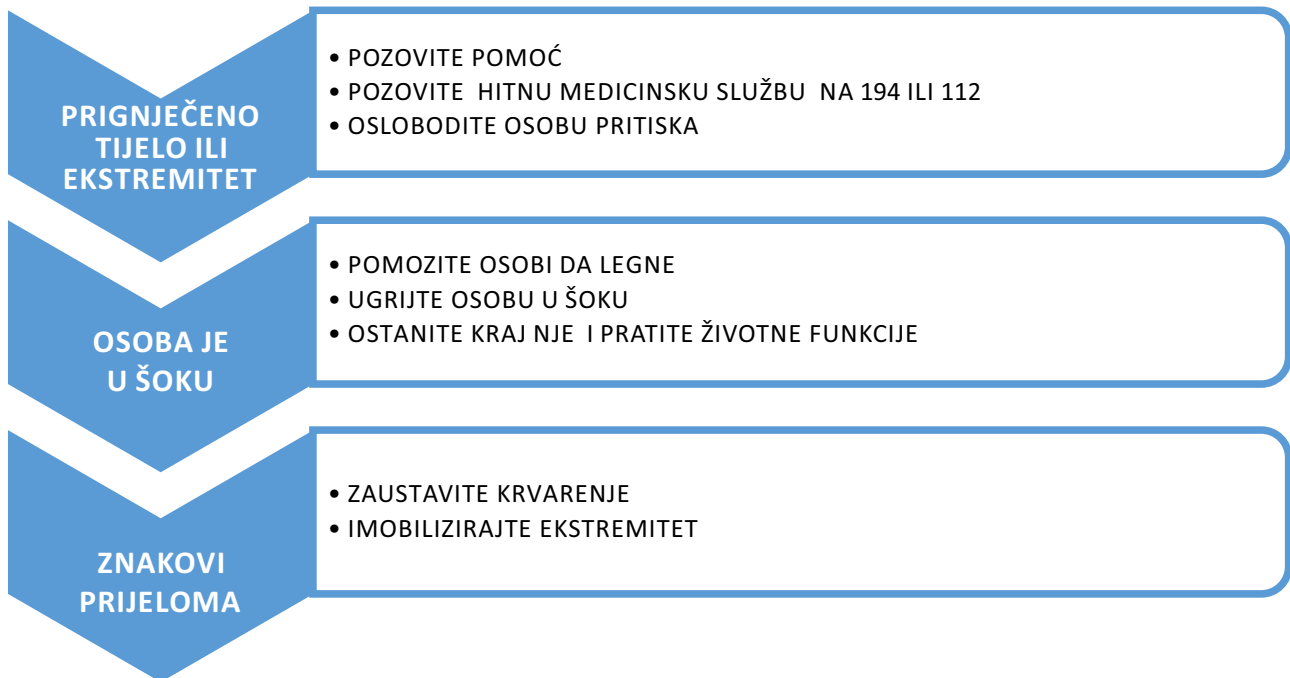
OSOBA IMA VIDLJIVO KRVARENJE

- **STAVITE NA RANU STERILNU KOMPRESU I PRITISNITE**
- **PODIGNITE EKSTREMITET**
- **AKO TREBA DODAJTE JOŠ JEDNU STERILNU KOMPRESU (AKO NAKON POSTAVLJANJA DRUGE KOMPRESIJE KRVARENJE NIJE STALO, ODMOTAJTE KOMPRESU I PONOVITE POSTUPAK)**
- **KOMPRESU FIKSIRAJTE ZAVOJEM**

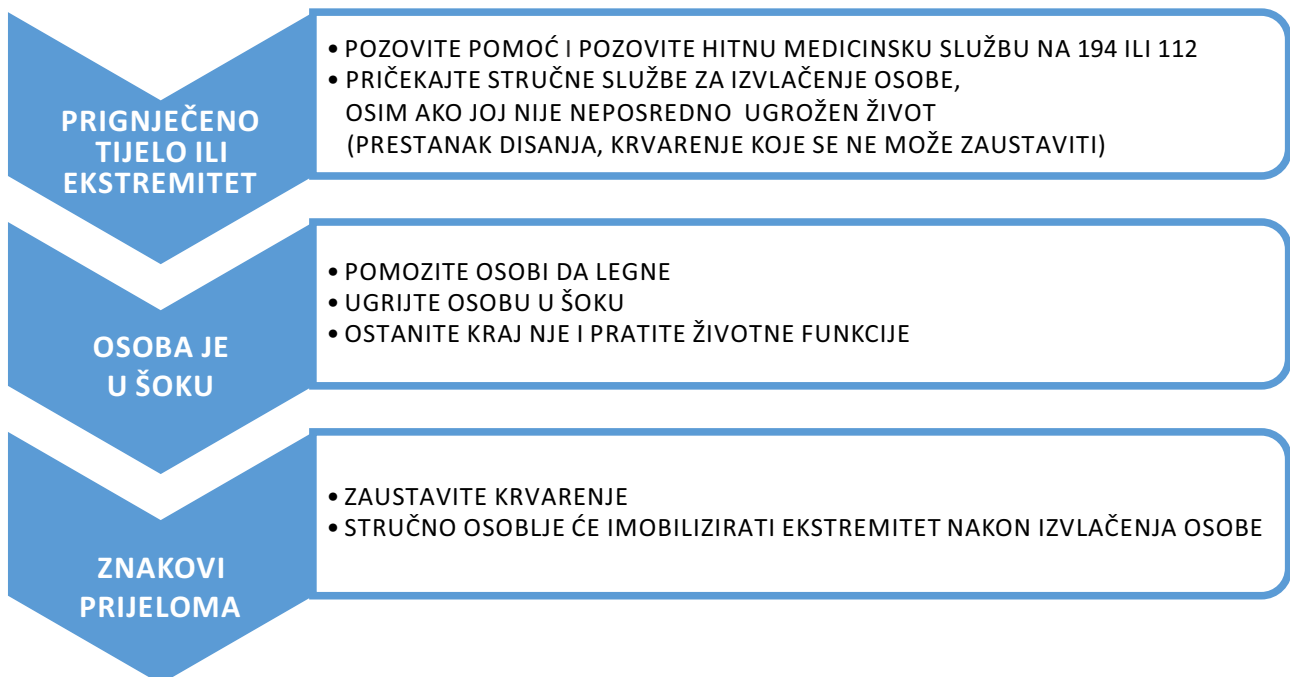
OSOBA JE U ŠOKU

- **POLEGNITE OSOBU**
- **PODIGNITE JOJ NOGE**
- **UGRIJTE OSOBU U ŠOKU**
- **POZOVITE 194/112**
- **OSTANITE KRAJ NJE I PRATITE ŽIVOTNE FUNKCIJE**

POSTUPAK SA OSOBOM ZATRPANOM U RUŠEVINAMA **MANJE OD 15 MINUTA**

POSTUPAK SA OSOBOM ZATRPANOM U RUŠEVINAMA **VIŠE OD 15 MINUTA**

Napomena: uslijed uklještenja tijela ili ekstremiteta dužeg od 15 minuta razvija se tzv. *crush sindrom* koji zahtijeva posebnu pažnju pri izvlačenju osoba koje su zatrpane u ruševinama.

PRIPREMA DOMA ZA KRIZNE SITUACIJE

Elementarna nepogoda se može dogoditi iznenada. Može vas zarobiti u kući ili natjerati da se evakuirate s područja zahvaćenog nekom kriznom situacijom. Krizne situacije mogu dovesti do prekida isporuke energenata (električne energije, plina), nestašicu vode i prekid rada telekomunikacijskih sustava.

JESTE LI SPREMNI ZA KRIZNE SITUACIJE?

Ako niste:

- Priredite zalihe hrane i vode dostatne za najmanje tri dana
- Priredite opremu za preživljavanje
- Sačinite obiteljski plan.

Zalihe hrane i vode

- Planirajte jednu litru vode po osobi dnevno
- Kupite flaširanu vodu ili skladištite običnu vodu u plastičnoj ambalaži s istaknutim rokom valjanosti
- Vodu ostavite na hladnom i mračnom mjestu
- Redovito znavljajte zalihi
- Pripravite hranu koja se ne čuva u hladnjaku i onu koja se ne treba kuhati, konzerviranu hranu
- Priredite mijeko u prahu.

Oprema za domaćinstvo

OPREMA	SADRŽAJ
<p>Torba s opremom za preživljavanje</p> 	<p>Torba s opremom trebala bi sadržavati: ručnu voodootpornu baterijsku svjetiljku, radioprijamnik na baterije s dovoljno baterijskih uložaka za svjetiljku i radio, pribor za prvu pomoć, lijekove za sve članove obitelji ako se neki od njih uzimaju redovito, dovoljno hrane i vode za tri do pet dana, tablete za dezinfekciju vode i nekoliko upaljača za paljenje vatre, zviždaljku i mali nožić, masku za lice i naočale za plivanje koje štite oči u slučaju požara ili štetnih para, debele gumene rukavice i čizme za slučaj prelaženja preko potencijalno opasnih voda ili sumnjivih kablova, komplet obuće i odjeće za svaku osobu i jednu deku ili vreću za spavanje za svakoga, rezervne ključeve osobnog vozila i kreditne kartice, sredstva osobne higijene, posebna sredstva neophodna za djecu, starije ili članove obitelji s posebnim potrebama, rezervne naočale i sve važne obiteljske isprave (pakirane u vodonepropusnim omotima).</p>
<p>Kutija prve pomoći</p> 	<p>Kutija prve pomoći treba sadržavati: prvi zavoј 12 cm x 5 m s jednim jastučićem 12 cm x 16 cm, prvi zavoј 8 cm x 3 m s jednim jastučićem 9 cm x 11 cm, 2 kaliko zavoја 8 cm x 5 m, 2 kaliko zavoја 4 cm x 5 m, 2 aluplasta za opekline 80 cm x 50 cm, 2 sterilne komprese 10 cm x 20 cm, 12 slojeva, 5 flastera 10 cm x 8 cm, samoljepljivu vrpcu 2 cm x 5 m, 2 trokutna rupca 100 cm x 100 cm x 140 cm, 12 sigurnosnih igala, 10 sterilnih kompresa od gaze 5 cm x 5 cm, škare sa zaobljenim vrhom, 2 para rukavica za jednokratnu upotrebu, polivinilski rukavac – vrećicu, poliestersku metalnu foliju (najmanja mjera 150 cm x 200 cm), 2 zaštitne folije za davanje umjetnog disanja, podsjetnik o pružanju prve pomoći.</p>

OBITELJSKI PLAN

U obiteljskom krugu povedite razgovor o potrebi da se pripremite za krizne situacije. Izradite svoj obiteljski plan za slučaj nužde. Podijelite obveze na sve ukućane. Upoznajte djecu s mogućim opasnostima. Priredite ih za situaciju evakuacije iz vlastitog doma. Obiteljski plan držite na vidnom i dostupnom mjestu i pridržavajte se ga u slučaju potrebe.

	Broj mobilnog telefona:	Popis zaduženja
	Telefon radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Adresa radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Važne zdravstvene informacije:	
	Broj mobilnog telefona:	Popis zaduženja
	Telefon radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Adresa radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Važne zdravstvene informacije:	
	Broj mobilnog telefona:	Popis zaduženja
	Telefon radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Adresa radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Važne zdravstvene informacije:	
	Broj mobilnog telefona:	Popis zaduženja
	Telefon radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Adresa radnog mjesta/škole/vrtića:	
	Važne zdravstvene informacije:	

Porazgovarajte s ukućanima i dogovorite se kako ćete i preko koga doći u kontakt jedni s drugima, gdje ćete ići i što ćete učiniti u slučaju katastrofe. Mjesto okupljanja mora biti dobro poznato svim članovima obitelji, ne smije biti niti preblizu niti predaleko od vaše kuće (najviše 7 do 10 km) i mora ulijevati dovoljno sigurnosti kod svih članova obitelji.

OSOBE ZA KONTAKT I MJESTO OKUPLJANJA U SLUČAJU KATASTROFE

PRVO mjesto javljanja i okupljanja	Ime i prezime rođaka ili prijatelja	Adresa	Telefon	Mob. telefon	e-mail
DRUGO mjesto javljanja i okupljanja	Ime i prezime rođaka ili prijatelja	Adresa	Telefon	Mob. telefon	e-mail

**ISPUNITE OVE KARTICE I DAJTE SVAKOM UKUĆANINU
KAKO BI ZNALI KOGA NAZVATI I GDJE JE MJESTO OKUPLJANJA.**

KARTICU IZREZATI PO OZNAČENOM RUBU

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA			
Javiti se:			
	telefon	mobitel	e-mail

Osobe s invaliditetom i/ili osobe s drugim poteškoćama u kriznim situacijama

Osobna pripravnost osobe s invaliditetom

- Napravite vlastit plan. On će vam pomoći da organizirate informacije i aktivnosti koje ćete imati u toku i nakon krizne situacije.
- Pripremite se u skladu s vlastitim sposobnostima i ograničenjima.
- Imajte u vidu da pomoć i njega druge osobe neće biti moguća u nekom periodu za vrijeme ili poslije krizne situacije.
- Plan koji napravite čuvajte uz komplet za preživljavanje, u automobilu, novčaniku, kolicima i sl.
- Budite spremni da date jasne upute spasiocima usmenim ili pismenim putem.
- Popunite ovaj informacijski i zdravstveni list u slučaju da vas nađu bez svijesti, ne budete li u mogućnosti govoriti ili se javi potreba za hitnom evakuacijom.

OBRAZAC ISPUNITI I IZREZATI PO OZNAČENOM RUBU

INFORMACIJSKI LIST ZA OSOBU S POSEBNIM POTREBAMA

Ime i prezime: _____

Datum rođenja: _____

Kontakt osoba: _____

Broj telefona kontakt osobe: _____ (posao) _____ (kuća)

Na koji način možete komunicirati: _____

ZDRAVSTVENI LIST ZA OSOBU S POSEBNIM POTREBAMA

LIJEKOVI I DOZE KOJE KORISTIM		LIJEKOVI I DOZE KOJE KORISTIM	
LIJEK	DOZA	LIJEK	DOZA

Neophodna pomagala koja koristim: _____

Alergičan/a sam na sljedeće proizvode: _____

Izabrani liječnik obiteljske medicine: _____

telefon: _____

postupanje s osobama s invaliditetom i/ili osoba s drugim poteškoćama

Prvo pitajte osobu kojoj želite pomoći, treba li vašu pomoć (nemojte pretpostavljati da je potrebna).

Dopustite osobi da vam kaže kako joj najbolje možete pomoći u njenom ograničenju, kao i s opremom koju koristi.

Ne pokušavajte podizati, pridržavati ili asistirati, osim u slučaju da poznajete tehnike kojima možete sigurno i uspješno pomaknuti osobu.

Pitajte osobu postoji li neki dio tijela koji ne osjeća i je li potrebno pregledati to mjesto.

invaliditet

evakuacija

Ukratko o evakuaciji...

Evakuacija je postupak u kojem se provodi plansko i organizirano izmještanje stanovništva s ugroženog na neugroženo, odnosno manje ugroženo područje, pri čemu se osigurava organizirano zbrinjavanje evakuiranog stanovništva.

**EVAKUACIJOM SE SPAŠAVAJU LJUDSKI ŽIVOTI.
 IMAJTE TO NA UMU AKO BUDETE RAZMIŠLJALI O TOME OTIĆI ILI OSTATI.**

Što je potrebno učiniti?

- Dosljedno postupajte po dobivenim informacijama nadležnih službi.
- Stalno slušajte lokalne radijske postaje.
- Prije napuštanja doma isključite iz mreže struju, vodu i plin.
- Sa sobom ponesite opremu za preživljavanje.
- Spustite rolete na prozorima i nakon izlaska zaključajte svoj dom.
- Što hitnije napustite mjesto stanovanja.
- Ako imate vremena, ostavite poruku na vratima na kojoj ćete napisati vrijeme kada ste otišli i mjesto na koje idete. Ukoliko cijela obitelj u trenutku evakuacije nije bila zajedno, poruka će im pomoći da znaju gdje ste.
- Slijedite rute koje su vam dale nadležne službe. Ne tražite prečac, jer bi vas on mogao dovesti na opasno područje.
- U evakuacijskim centrima se obavezno registrirajte. U tom slučaju će vas vaša obitelj prije naći.

evakuacija

požar

Ukratko o požaru...

Požar je svako nekontrolirano gorenje koje nanosi materijalnu štetu ili ugrožava ljudske živote.

Osnovni način izazivanja požara je ljudski nehat i nepažnja, a u godišnjim statistikama uvijek je iznad 80 %. Među značajne i često isticane načine izazivanja požara ubrajaju se namjerno izazivanje požara te dječja igra.

Različitim mjerama možemo spriječiti nastanak požara.

Što činiti da se požar ne dogodi?

- Ne ložiti vatru na udaljenosti manjoj od 10 m od građevina, odnosno 100 m od šuma ili skladišta žitarica, niti na prostorima gdje je to zabranjeno.
- Prije napuštanja mjesta na kojemu je vatra gorjela potrebno je zaostala žarišta ugaziti vodom ili prekriti pijeskom ili zemljom.
- Ne smiju se bacati goruće šibice i neugašeni opušci.
- Šibice i upaljače treba držati izvan dohvata djece.
- Obvezno upotrebljavati samo ispravne električne uređaje, a popravke takvih uređaja obavljati samo kod servisera.
- Prije napuštanja stana svakako treba isključiti sve električne uređaje i ostalo.

Kako postupiti u slučaju požara?

- Manji požar pokušajte ugaziti protupožarnim aparatima ili priručnim sredstvima.
- Ako je požar veći, pozovite vatrogasce.
- Izbjegavajte dim, kao i udisanje produkata izgaranja.
- Evakuirajte djecu, starije osobe i osobe u panici iz područja opasnosti.
- Ako trebate proći kroz zadimljenu zonu, gdje postoji i utjecaj topline, pokrijte glavu i zaštitite oči, a mokrom tkaninom ili ručnikom pokrijte lice, nos i usta.
- Nastojte ostati što bliže podu.
- Zatražite pomoć susjeda ili prolaznika.
- Zatvorite dovod plina i električne energije.
- Vatrogascima pri ulasku u objekt prenesite bitne informacije.
- Neposredno nakon požara ne otvarajte prozore.
- Ne udaljavajte se od objekta još nekoliko sati.
- Zaostala žarišta požara nemojte ostaviti bez nadzora.
- Ako je moguće, sačuvajte tragove nastanka požara.

požar požar

poplava

Ukratko o poplavi...

Poplava je pojava neuobičajeno velike količine vode na određenom prostoru zbog djelovanja prirodnih sila ili drugih uzroka, kao što su propuštanje brana, ratna razaranja i slično.

Budući da nije moguće izbjeći poplavne ravnice, različiti su pristupi kojima se može smanjiti opasnost od šteta izazvanih poplavama. Osim određivanja zona opasnosti od poplava i ograničavanja gradnje u pojedinim zonama, moguća je i primjena posebnih propisa za gradnju u vodopoplavnom području.

Što učiniti prije nego što se poplava dogodi?

- Locirajte svoj dom u odnosu na kartu poplavnog područja.
- Ako imate mogućnost, kod osiguravateljskih kuća osigurajte dom od posljedica poplave.
- Slušajte radio ili gledajte televiziju kako biste bili dobro informirani o zbivanjima u vezi s poplavom.
- Ako se vaš dom nalazi u poplavnom području, budite svjesni da su informacije o visini vodostaja i poduzimanju mjera obrane od poplava upućene vama, s namjerom da vas potaknu na poduzimanje mjera samozaštite.
- Premjestite na viši kat: namještaj, električne uređaje, toksične tvari i ostale vama vrijedne stvari.

Kako postupiti u slučaju poplave?

- Čuvajte se bujičnih poplava – odmah se premjestite na višu poziciju.
- Isključite uređaje na glavnim osiguračima i ne dotičite električne uređaje ako je vlažno ili ako stojite u vodi.
- Ako morate napustiti dom, ponesite osobne dokumente, lijekove, nužnu odjeću i vodu za piće.
- Ne krećite se kroz tekuću vodu.
- Ne vozite automobil na poplavljenom području.
- Ako ste morali napustiti dom, vratite se tek kada to nadležna tijela dopuste. Nakon poplave što prije očistite septičke jame.
- Očistite i dezinficirajte sve što možete.
- Prokuhavajte vodu za piće.

potres

Ukratko o potresu...

Do potresa dolazi uslijed pomicanja tektonskih ploča u unutrašnjosti Zemlje, a posljedica je podrhtavanje Zemljine kore zbog oslobađanja velike količine energije.

Učinak potresa može se iskazati uz pomoć Mercalli-Cancani-Siebergove (MCS) ljestvice koja ima 12 stupnjeva, a temelji se na razornosti i posljedicama potresa na površini Zemljine kore.

Danas se sve više koristi europska makroseizmička ljestvica (EMS) koja također ima 12 stupnjeva i temelji se na razornosti potresa, te odgovara potrebama graditelja u odnosu na korišteni građevni materijal. Magnituda prema Richteru temelji se na mjerenju energije koja je oslobođena prilikom potresa.

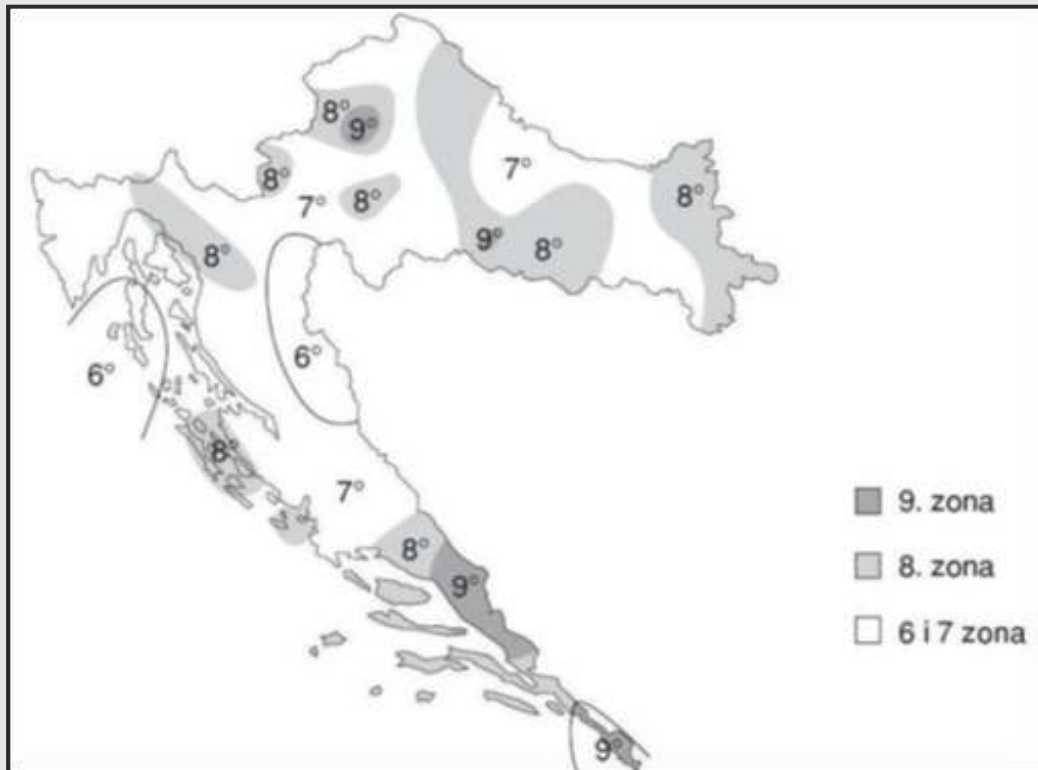
MCS°	R	Naziv	Kratki opis karakteristika
1	0-1,5	Nezamjetljiv potres	Bilježe ga jedino seizmografi
2	1,5-2,5	Jedva osjetan potres	Osjeti se samo u gornjim katovima visokih zgrada
3	2,5-3	Lagan potres	Tlo podrhtava kao kad ulicom prođe automobil
4	3-3,5	Umjeren potres	Prozorsko okno i staklo zveči kao da je ulicom prošao veliki kamion
5	3,5-4	Prilično jak potres	Njišu se slike na zidu, samo pojedinci bježe na ulicu
6	4-4,5	Jak potres	Slike padaju sa zida, ormari se pomiču i prevrću, ljudi bježe na ulicu
7	4,5 - 5	Vrlo jak potres	Ruše se dimnjaci, crjepovi padaju s krova, pucaju zidovi na kućama
8	5,5-6	Razoran potres	Razoran potres. Slabije građene kuće se ruše, jače građene oštećuju. Tlo puca. Opći strah i pojedinačno panika; uznemirenost osjećaju osobe u automobilima u pokretu
9	6-6,5	Pustošni potres	Opća panika. Ljudi padaju na tlo. Kuće se teško oštećuju i ruše. Nastaju velike pukotine, klizišta i odroni zemlje. Životinje se pokušavaju osloboditi i urlaju
10	6,5-7	Uništavajući potres	Većina se kuća ruši do temelja, ruše se mostovi i brane. Izbija podzemna voda
11	7-7,5	Katastrofalan potres	Srušena je velika većina zgrada i drugih građevina. Kidaju se i ruše stijene
12	7,5-10	Veliki katastrofalan potres	Nikada nije zabilježen. Do temelja se ruši sve što je čovjek izgradio. Mijenja se izgled krajolika, rijeke mijenjaju korito, jezera nestaju

Tablica: Usporedna MCS i Richtova makroseizmička ljestvica

Izvor: Seizmološka služba, Geofizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta

potrespotr

Prema karti maksimalnog intenziteta potresa MCS ljestvice, na prostoru Brodsko-posavske županije se mogu očekivati potresi 7. i 8. stupnja.

Grafički prikaz: Seizmička karta Hrvatske za povratni period od 500 godina
Izvor: Seizmološka služba, Geofizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta

Što učiniti u slučaju iznenadnog nastanka potresa?

- Sačuvajte prisebnost i ne paničarite.
- Ako se nalazite u nižim prostorima, izađite na slobodan prostor.
- Udaljite se od stabala, električnih vodova, građevina.
- Ako se nalazite u zgradi na višim katovima, ostanite u stanu.
- Sklonite se ispod dovratka, drvenog stola ili stanite u kut prostorije.
- Udaljite se od staklenih površina i pregradnih zidova.
- Zaštitite oči rukama.
- Nemojte upotrebljavati šibice i otvorenu vatru.
- Ako ste u automobilu, zaustavite se na otvorenom prostoru.

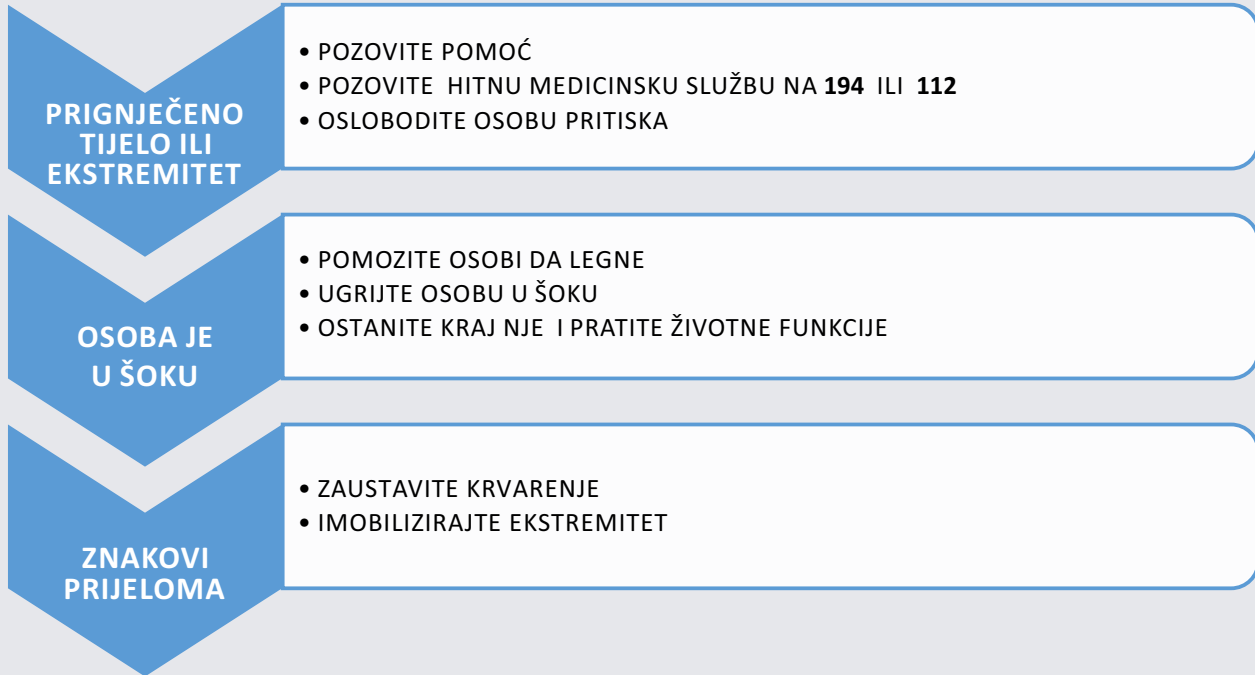
Što učiniti nakon potresa?

- Ne paničarite, sačuvajte snagu.
- Zatvorite plin, struju i vodu na glavnoj sklopici.
- Napustite prostoriju i uzmite samo najvažnije stvari.
- Ne upotrebljavajte dizalo.
- Ne upotrebljavajte vodu iz vodovoda za piće.
- Postupajte prema uputama koje dobijete putem sredstava javnog priopćavanja.
- Ako ste ostali pod ruševinama, lupajte po instalacijskim cijevima ili dajte signal na neki drugi način kako bi vas spasioci mogli čuti i locirati.
- Ne zaboravite na humanost i pomoć stradalima.

PRUŽANJE PRVE POMOĆI ZATRPANIM OSOBAMA

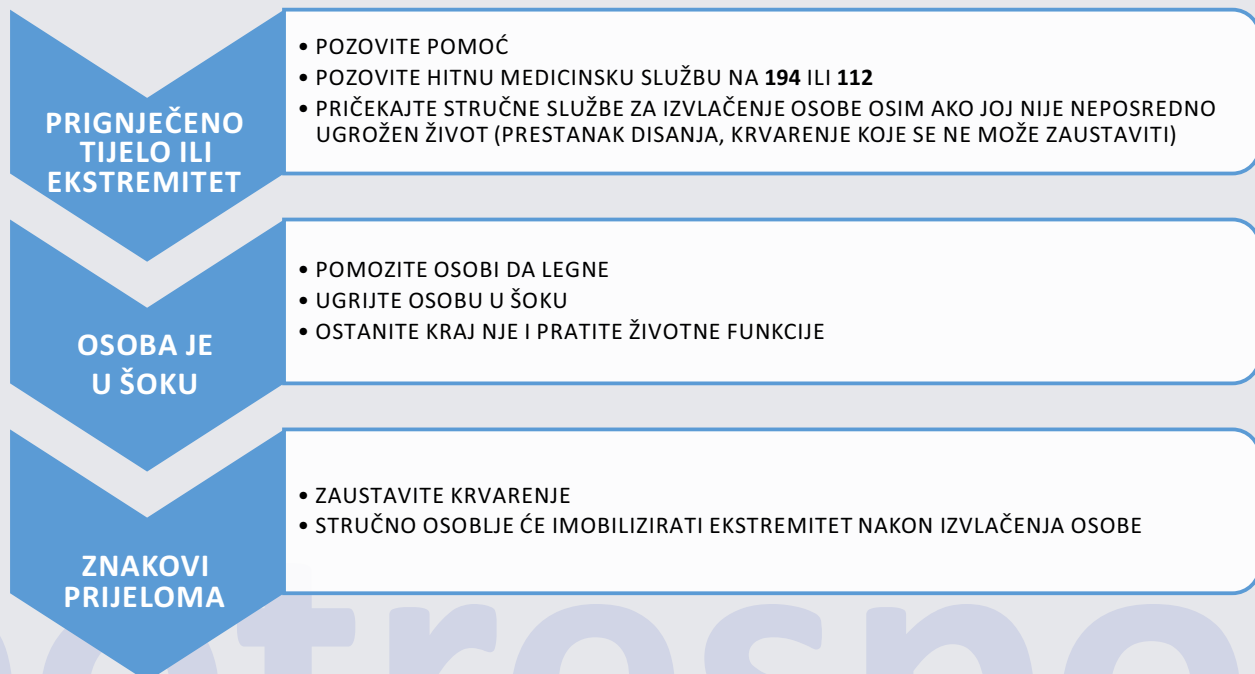
POSTUPAK SA OSOBOM ZATRPANOM U RUŠEVINAMA

Manje od 15 minuta

POSTUPAK SA OSOBOM ZATRPANOM U RUŠEVINAMA

Više od 15 minuta

Napomena: uslijed uklještenja tijela ili ekstremiteta dužeg od 15 minuta razvija se tzv. *crush sindrom* koji zahtijeva posebnu pažnju pri izvlačenju osoba koje su zatrpene u ruševinama.

jak vjetar s tučom

Ukratko o jakom vjetru i tuči...

Vjetar nastaje uslijed nejednakosti tlaka u atmosferi zbog meteoroloških mijena. Olujni i orkanski vjetar onaj je vjetar čija brzina iznosi preko 74 km/h. Pod određenim uvjetima postoji i mogućnost stvaranja pijavica. Tada se atmosferski vrtlog neobične snage u obliku lijevka pruža između olujnog oblaka i tla. Tuča je oborina u obliku ledenih kuglica ili komada leda različitog oblika, promjera između 5 mm (zrno graška) i 50 mm (kokoške jaje). Ovisno o intenzitetu, tuča može nanijeti velike štete pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i poljoprivrednim usjevima.

Što učiniti u slučaju jakog vjetra i tuče?

- Zatvorite sve prozore i vrata, spustite rolete ili zatvorite prozorske kapke.
- Odmaknite se od prozorskih stakala u unutrašnjost građevine.
- Ako građevina nije solidno građena, sklonite se u podrum ili u solidno građenu građevinu, a prethodno zatvorite vodu i plin i isključite struju.
- Slušajte obavijesti na radiju i postupajte u skladu s njima.
- Nakon prestanka opasnosti popravite oštećenja.
- Kao pješak krećite se u pognutom stavu uz zavjetrinu, pridržavajući se za čvrste predmete i vodeći računa o mogućnosti pada crijepa s krova, grana s drveća i slično.
- Ne sklanjajte se ispod drveća zbog opasnosti od udara groma, loma grana ili rušenja stabla.
- Vozilo sklonite u čvrsti objekt ili ga parkirajte na otvorenom prostoru (ne uz kuće ili drveće), na mjestu gdje se ne mogu pojaviti bujične vode.
- Ako vozite, poštujujte upozorenja i zabrane nadležnih službi.
- Ako kampirate, pratite vremensku prognozu, poštujujte upozorenja o mogućnosti jakog vjetra, šator ili kamp-prikolicu premjestite na prostor bez drveća i dodatno učvrstite, a vi se sklonite u čvrste objekte.

suša i toplinski val

Ukratko o suši...

Suša predstavlja ekstremni klimatski događaj koji može prerasti u prirodnu katastrofu. Kada tri ili više dana zaredom temperature prelaze 32° C, možemo govoriti o toplinskom valu.

Toplinski val stresno djeluje na ljudski organizam, ali i na životinjski i biljni svijet. Toplinski val kod čovjeka može izazvati toplinski udar.

Što učiniti u slučaju suše?

- Štedljivo koristite pitku vodu iz vodovoda, ne perite njome automobile, pločnike, ne zalijevajte vrtove i travnjake.
- Zbog mogućih redukcija vode, osigurajte pričuvu vode za piće.
- Ne ložite vatru na otvorenom, ne bacajte opuške i zapaljene šibice u prirodi zbog opasnosti od nastanka i širenja požara.
- Vrtove i travnjake zalijevajte samo vodom iz većih vodotoka.

Što učiniti u slučaju u slučaju toplinskog vala?

- Pratite vremensku prognozu.
- Izbjegavajte izlazak na otvoreno između 11 i 16 sati.
- Izbjegavajte fizički naporne aktivnosti na otvorenom.
- Boravite u najsvježijem dijelu stana.
- Redovito pijte vodu ili voćne sokove, a izbjegavajte alkohol, kavu i čaj.
- Konzumirajte salate, voće i kuhano povrće koje sadržava više vode.
- Ako morate biti na otvorenom, nosite laganu i široku odjeću, šešir ili kapu.
- Ako osjećate glavobolju, vrtoglavicu, mučninu, nagli porast temperature, grčeve, nesvjesticu ili druge slične simptome, nazovite svoga liječnika ili hitnu medicinsku službu.
- Nekoliko puta tijekom dana osvježite se hladnom vodom.
- Osigurajte dovoljno vode kućnim ljubimcima i domaćim životinjama.

suša i toplinski val

jaka zima i snježne oborine

Ukratko o snježnim oborinama...

Velike snježne oborine mogu za posljedicu imati prekid prometa, što može izazvati kratkotrajan prekid opskrbe stanovništva hranom, otežano pružanje zdravstvene pomoći, prekid rada u gospodarskim objektima zbog nemogućnosti dolaska radnika na posao, te prekide u opskrbi električnom energijom zbog prekida u sustavu prijenosa električne energije. Isto tako, moglo bi doći do pada telekomunikacijskog sustava ukoliko se radi o vanjskoj mreži.

Na području Brodsko-posavske županije u zimskim mjesecima redovita je pojava poledice koja se na cestovnim i drugim prometnicama zadržava relativno kratko, tako da njezino nastajanje ne može bitno poremetiti odvijanje redovnog života i opskrbu stanovništva.

Što učiniti u slučaju jake zime?

- Što manje boravite na otvorenom ili u negrijanom zatvorenom prostoru.
- Prije izlaska na otvoreno slojevito obucite dovoljno toplu odjeću i obuću.
- Ne izlazite na zaleđene vodene površine zbog opasnosti od pucanja leda, propadanja u ledenu vodu i utapanja.
- U prostorijama koje nisu grijane ispuštite vodu iz vodovodnih cijevi, spremnika ili grijača vode te sustava centralnog grijanja koji nije u funkciji, a u zahodsku školjku i podne sifone ulijte tekućinu koja se ne smrzava ili sol.

Što učiniti u slučaju snijega i poledice?

- Redovito čistite pločnike i pristupne putove do svog objekta od snijega i poledice.
- Ako led ne možete očistiti s pločnika, posipajte ga sipinom.
- Koristite obuću s gumenim hrapavim potplatom.
- Budite oprezni kad hodate uz zgrade ili ispod drveća, jer s njih iznenada može pasti snijeg ili led te iz istog razloga ne parkirajte svoje vozilo na takvim mjestima.
- Temeljito očistite snijeg i led sa svoga vozila prije uključivanja u promet, uz obvezno korištenje zimske opreme na vozilu.

klizišta i odroni

Ukratko o klizištima...

Klizište je termin za stjenovitu ili rastresitu stijensku masu odvojenu od podloge koja pod utjecajem gravitacije klizi niz padinu. Potencijalno klizište može se prepoznati na temelju morfologije. Klizanje je ili prirodan proces oblikovanja reljefa ili se javlja kao posljedica ljudskih aktivnosti koje narušavaju stabilnost padina u brežuljkasto-brdovitim područjima. To su vrlo raznovrsne pojave po obliku, veličini pokrenute mase, načinu, brzini kretanja i drugim svojstvima. Svako klizište pokrenuto je jednim pojedinačnim događajem li procesom, tzv. okidačem.

Što učiniti u slučaju klizanja terena?

- Pojavu većeg klizanja zemljišta ili odrona treba prijaviti na broj 112, policiji ili nadležnoj službi u gradu ili općini na čijem se terenu klizište pojavilo.
- Ako klizište ozbiljno ugrožava neku građevinu, u njoj treba isključiti struju, plin i vodu.
- Građevinu ugroženu klizištem treba napustiti i udaljiti se na sigurnu udaljenost.
- Nakon napuštanja ugrožene građevine treba čekati daljnje upute stručnjaka iz nadležnih službi.

A stylized illustration of a brown house with two white windows, tilted on a brown slope. Several brown, irregularly shaped rocks are shown falling from the slope towards the house. The background is a light brown color.

klizišta i odroni

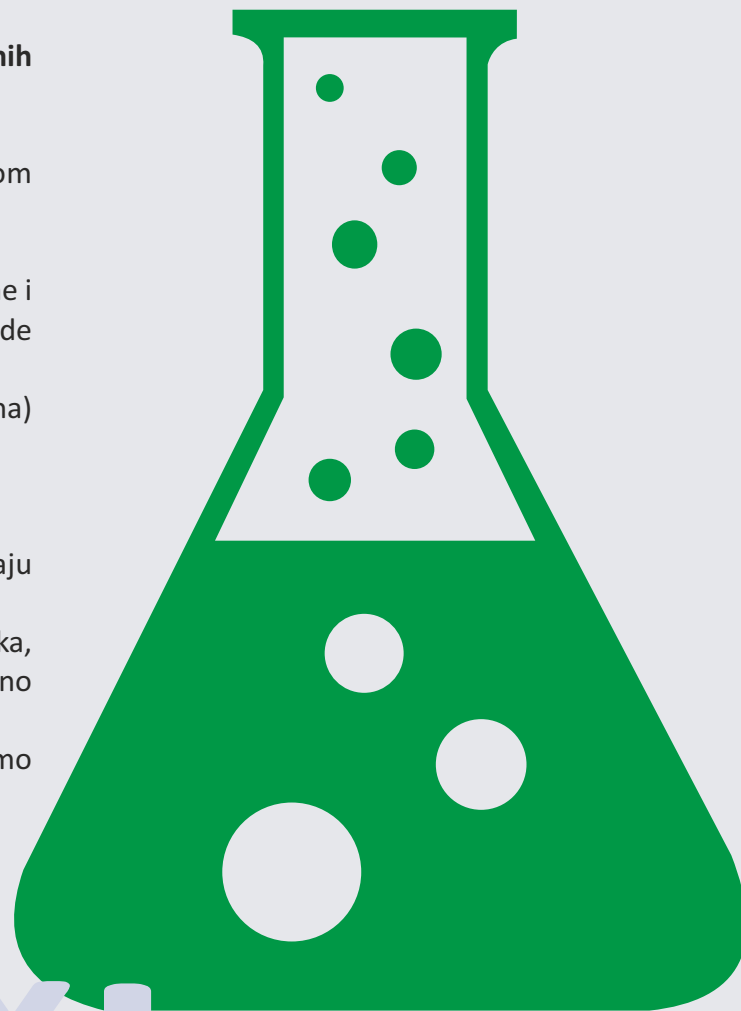
tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima

Ukratko o opasnim tvarima...

Opasne tvari one su tvari koje za vrijeme proizvodnje, prijevoza, prerade, skladištenja ili korištenja u tehnološkom procesu ispuštaju ili stvaraju zarazne, nadražujuće, zapaljive, eksplozivne, korozivne, zagušljive, toksične ili druge opasne prašine, dimove, plinove, magle, pare ili vlakna, kao i štetna zračenja u količinama koje mogu ugroziti život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš na manjoj ili većoj udaljenosti od objekata u kojima se nalaze. U slučaju iznenadne nesreće s opasnom tvari pravovremeno će se oglasiti sirene za javno uzbuđivanje. Opasnost od nesreće traje sve dok se ne oglasi zvučni signal za prestanak opasnosti.

Što učiniti u slučaju nekontroliranog istjecanja opasnih tvari?

- Odmah, brzo i bez panike, uđite u zatvoreni prostor.
- Zatvorite vrata i prozore, oblijepite ih ljepljivom trakom i zabrtvite sve otvore.
- Uđite u prostoriju koja se može dobro zatvoriti.
- Pobrinite se za malu djecu, trudnice, stare, nemoćne i bolesne osobe i invalide, kako ukućane, tako i susjede o kojima nema tko skrbiti.
- Upotrijebite zaštitna sredstva (specijalna ili priručna) za zaštitu organa za disanje, očiju, tijela, ruku i nogu.
- Isključite aparate na struju i plin, zatvorite vodu.
- Koristite trajnu hranu i piće iz plastičnih boca.
- Postupajte sukladno uputama iz medija koje daju službene osobe.
- Odgojno-obrazovne ustanove, domovi umirovljenika, socijalne i slične ustanove evakuirat će se sukladno propisanim planovima za evakuaciju.
- Prilikom evakuacije sa sobom treba ponijeti samo najnužnije stvari.
- Ostavite hranu i piće za domaće životinje.
- Zaključajte vrata kuće.

tehničko-te

epidemije zaraznih bolesti

Ukratko o epidemijama...

Neočekivano veliki broj slučajeva neke bolesti, primarno zarazne, ali i bilo koje druge, koja se pojavi u isto vrijeme na jednom području, naseljenom mjestu i većem kolektivu, nazivamo epidemijom.

Od zaraznih bolesti štitimo se prvenstveno poštujući osnovne higijenske navike i provodeći preventivne mjere. Tako je u svakodnevnom životu vrlo važno osigurati konzumaciju zdravstveno ispravnih namirnica i vode za piće, kao i sanitarno-tehničke i higijenske uvjete njihove proizvodnje i prometa.

Naravno da se moraju osigurati i sanitarno-tehnički i higijenski uvjeti u prostorima u kojima boravimo. Posebno treba naglasiti važnost osobne higijene, potrebu čestog pranja ruku i pranja odjeće. Namirnice kojima se ne zna podrijetlo i koje nisu u zatvorenoj ambalaži nikako ne bismo smjeli koristiti, a svježu hranu prije konzumacije obvezno treba dobro oprati i/ili termički obraditi.

Što učiniti u slučaju pojave epidemije?

- Slušajte službene upute o poduzimanju i provođenju mjera zaštite.
- Dopustite obavljanje propisanih zdravstvenih pregleda osoba, objekata, proizvoda te poduzimanje drugih propisanih mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti.
- Izbjegavajte mjesta na kojima se okuplja veći broj ljudi.
- Boravite u zatvorenom prostoru svoje kuće.
- Spriječite dodir djece, majki s malom djecom, trudnica, onih koji se oporavljaju od drugih bolesti i bolesnih od drugih bolesti s bolesnima ili onima kod kojih se sumnja na bolest u epidemiji.
- Izbjegavajte bliži kontakt sa životinjama čije se zarazne bolesti mogu prenijeti na ljude.
- Vodite računa o higijeni prostora, osobnoj higijeni i higijeni životinja.
- Novooboljelog ili sumnjivog na bolest izolirajte iz zdrave sredine, pružite mu njegu i zatražite pomoć stručne službe.
- Mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti prestanite primjenjivati tek onda kada to dopuste nadležne službe koje su proglasile pojavu epidemije.

epidemije

nuklearne i radiološke nesreće

Ukratko o akcidentu u nuklearnoj elektrani...

Akcidentima u nuklearnoj elektrani smatraju se neželjeni događaji u nuklearnoj elektrani pri kojima se pojavljuju štetni utjecaji ionizirajućeg zračenja na čovjeka i okoliš. Akcident u nuklearnoj elektrani treba razlikovati od radiološke nesreće (npr. izvori zračenja u zdravstvu ili industriji). U slučaju nastanka opasnosti, nadležne institucije i službe pravovremeno će utvrditi zone ugroženosti te će naložiti provođenje utvrđenih zaštitnih mjera na ugroženom području.

Vidljivo je da prostor Brodsko-posavske županije ne ulazi u područje sektorizacije oko nuklearnih elektrana u bližem okruženju, što znači da se na njemu ne bi se osjetili akutni učinci od nuklearne nesreće, već samo stohastički učinci ionizirajućeg zračenja.

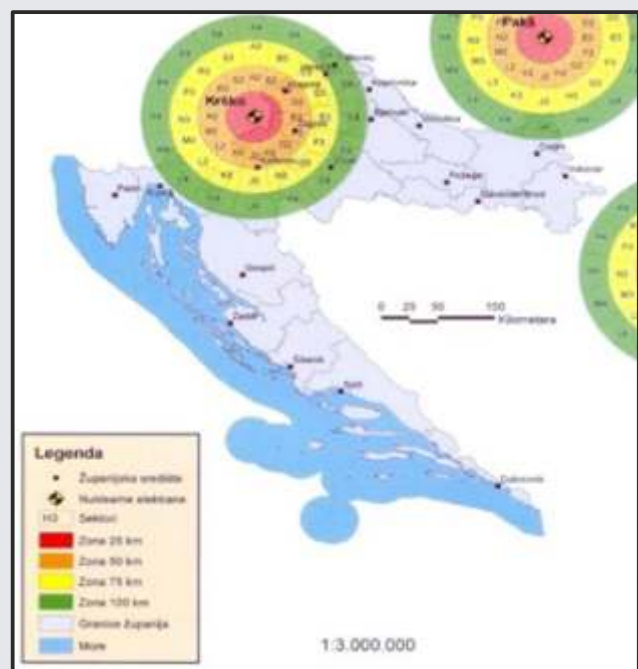
Što učiniti u slučaju radiološke nesreće?

- Zatvorite sva vrata i prozore.
- Postavite vlažne ručnike na otvore i ispod vrata i oblijepite otvore ljepljivom trakom. Sklonite se u prostoriju koja ima najmanje prozora i vrata.
- Uključite radio kako biste pratili najnovije informacije.
- Ne prozračujte i ne napuštajte zatvoreni prostor dok ne dobijete informaciju da je opasnost prošla.
- Isključite sve ventilacijske sustave (grijanje, klima, ventilacija).
- Ne konzumirajte vodu i mlijeko koje potječe iz ugroženog područja.

- Ako ste boravili na otvorenom prostoru tijekom akcidenta, uđite u zatvoreni prostor, svucite svu odjeću, stavite je u PVC vreću te je dobro zatvorite. Dobro se istuširajte toplom vodom i operite sapunom.
- Kada izađete iz kontaminiranog područja, javite se medicinskom osoblju.
- Sačuvajte prisebnost i slijedite upute i informacije nadležnih službi.

Grafički prikaz:

Karta zona i sektora nuklearnih nesreća od NE

Izvor: Procjena ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća

minsko-eksplozivne naprave

Razna zaostala ubojita sredstva iz vremena Domovinskog rata, poput zaostalih neeksploziviranih mina, bomba, streljiva i sličnog, ugrožavaju nas i danas. Povremeno se pronalaze čak i zaostala sredstva iz Drugog svjetskog rata.

To predstavlja prijetnju ljudskom životu, posebno u ruralnim područjima koja su bila obuhvaćena ratom. Zato kada pronađete sumnjivu napravu ili neeksplozivirana sredstva, pridržavajte se **osnovnog pravila**:

NE DIRAJTE SUMNJIVE PREDMETE I NE ULAZITE U SUMNJIVA PODRUČJA

Uvijek imajte na umu da svaka mina može ubiti ili teško raniti i nema bezopasne mine. Neeksplozivirana streljiva, mine i improvizirane eksplozivne naprave mogu biti punjene većom količinom snažnih eksploziva što ih čini opasnim i na većim udaljenostima (od nekoliko metara, pa i do više stotina metara, ovisno o vrsti eksplozivne naprave i količini eksplozivnog punjenja), a mogu se aktivirati i na najmanji dodir ili na neki drugi poticaj.

Što učiniti u slučaju pronalaska sumnjivih ubojitih sredstava

- Nikad ne dirajte mine, streljiva i druge sumnjive naprave.
- Odmah nazovite broj 112 ili policiju.
- Vidljivo označite područje opasnosti.
- Ništa ne bacajte na minu, na streljiva ni na druge sumnjive naprave.
- Ne pokušavajte sami vršiti uništavanje pronađenih naprava.
- Ne pokušavajte uništiti mine paljenjem vegetacije na zemljištu.
- Ne zalazite u područja za koja znate da su opasna.
- Poštujte oznake i upozorenja za minirana ili sumnjiva područja.

minsko-ek

SADRŽAJ:

UVOD	3
1. POJMOVNO ODREĐENJE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE	5
2. OSNOVNI PODATCI O BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI	6
3. PREGLED I KRATAK OPIS POJAVA KOJE MOGU IZAZVATI KRIZNA STANJA	7
3.1. Prirodne katastrofe i velike nesreće	8
3.1.1. Poplave	8
3.1.2. Prolom hidroakumulacijskih brana	10
Hidroakumulacija i brana Petnja	10
Hidroakumulacija i brana Bačica	11
3.1.3. Potres	12
3.1.4. Ekstremni vremenski uvjeti	15
Jak vjetar s tučom	15
Suša i toplinski val	15
Jaka zima i snježne oborine	16
3.1.5. Klizišta i odroni	17
3.1.6. Epidemije i sanitarne opasnosti	18
3.1.7. Nesreće na odlagalištima otpada	19
3.2. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće	21
3.2.1. Požar	21
3.2.2. Nuklearna i radiološka nesreća	22
3.2.3. Istjecanje opasnih tvari	23
Istjecanje opasnih tvari u stacioniranim gospodarskim objektima	23
Istjecanje opasnih tvari u cijevnom prijenosu plina	23
Istjecanje opasnih tvari u cijevnom prijenosu nafte	24
Istjecanje opasnih tvari u prometu	24
3.3. Opasnost od neeksplozivnih ubojitih sredstava	25
4. KRITIČNA INFRASTRUKTURA	26
5. SNAGE CIVILNE ZAŠTITE	27
Snage civilne zaštite koje se mobiliziraju - stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite	30
Ustroj specijalističkih postrojbi civilne zaštite Brodsko-posavske županije	30
6. ULOGA JEDINICA REGIONALNE I LOKALNE SAMOUPRAVE U KRIZNIM SITUACIJAMA	35
6.1. Priprema sustava civilne zaštite za krizne situacije	35
6.2. Rekcija sustava civilne zaštite na krizne situacije	36
6.3. Sanacija	36
7. MEDIJI U KRIZNIM SITUACIJAMA	37
7.1. Prenošnje priopćenja Županijskog centra 112	37
7.2. Prenošnje priopćenja čelnika jedinica regionalne i lokalne samouprave	37
7.3. Preporuke za javne nastupe u kriznim situacijama	38

8. KORISNE INFORMACIJE ZA KONTAKT	39
9. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA PONAŠANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA	40
Pozivanje hitnih službi	43
Uzbunjivanje	44
Općenito o postupcima kod nesreća	46
Mali podsjetnik za pružanje prve pomoći	47
Postupak s osobom koja ima vanjsko krvarenje	48
Postupak sa osobom zatrpanom u ruševinama	49
Priprema doma za krizne situacije	50
Obiteljski plan	51
Osobe s invaliditetom i/ili osobe s drugim poteškoćama u kriznim situacijama	54
Evakuacija	56
Požar	57
Poplava	58
Potres	59
Jak vjetar s tučom	62
Suša i toplinski val	63
Jaka zima i snježne oborine	64
Klizišta i odroni	65
Tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima	66
Epidemije zaraznih bolesti	67
Nuklearne i radiološke nesreće	68
Minsko-eksplozivne naprave	69
SADRŽAJ	70
RECENZIJA	72
Izvori i literatura	74

Recenzija

Opći podaci:

Priručnik za postupanje u kriznim situacijama je edukativni materijal namijenjen jedinicama lokalne i područne samouprave, županiji, gradovima i općinama na području Brodsko-posavske županije radi unapređenja sustava civilne zaštite na prostoru njihove odgovornosti.

Nadalje, Priručnik za postupanje u kriznim situacijama bit će koristan stručnom auditoriju, kao i praktičarima u postupanjima u kriznim situacijama, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru, te stanovnicima Brodsko-posavske županije svih uzrasta, radi upoznavanja s osnovnim informacijama i postupcima kojih se moraju pridržavati u slučaju nastanka elementarne nepogode, nesreće ili krizne situacije koje čovjek ne može izbjeći, ali se mogu ublažiti njihove posljedice, pridržavajući se određenih pravila i preporuka, a koje upravo ovaj Priručnik daje.

Priručnik su u koautorstvu pripremili Ivan Nožina, dipl. krim. i Sonja Glibo, mag. pol., dugogodišnji zaposlenici tvrtke *IN Konzalting* d.o.o. Priručnik je dobro koncipiran te daje jednostavan pregled svih elemenata i značajki vezanih za postupanje u kriznim situacijama. Korišteno je puno slika i grafičkih prikaza i to zbog lakšeg praćenja i savladavanja edukativnog materijala. Autori su u prvim podnaslovima dali temeljita pojmovna određenja i definiranja sustava civilne zaštite. Nakon toga sadržajna struktura Priručnika fokusira se na pregled i opis pojava koje mogu izazvati krizna stanja. Analiziraju se moguće prirodne ugroze, tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće na području Brodsko-posavske županije. Osim toga, u Priručniku su prikazane snage civilne zaštite te uloga jedinica regionalne i lokalne samouprave u kriznim situacijama. Date su osnovne naznake o postupanjima medija u kriznim situacijama. Posebna pozornost dana je poglavlju "Kako se ponašati u kriznim situacijama". Upute koje autori daju u navedenom poglavlju izuzetno su važne za sigurnost i zaštitu svih stanovnika u Brodsko-posavskoj županiji.

Aktualnost i originalnost tematike rada:

Materijal koji je obuhvatio ovaj rad je vrlo specifičan, malo je stručnjaka iz područja sigurnosti koji se bave sustavom civilne zaštite, kako u javnom tako i u privatnom sektoru. U ovom Radu je predmetna tematika obrađena na kvalitetan, koncizan način, uz primjenu modernih didaktičkih metoda. Važno je napomenuti da je cjelokupan rad aktualiziran i temeljen na dostupnim podacima.

Terminologija, jezik, stil:

Autori koriste standardni jezik struke, kome pripada određena problematika. Jezik i stil autora su jasni, jednostavni, prirodni, odmjereni i racionalni.

Mišljenje recenzenata:

Rad je iznimno temeljito obuhvatio materiju potrebnu jedinicama lokalne i područne samouprave, Brodsko-posavskoj županiji, gradovima i općinama radi unapređenja sustava civilne zaštite na prostoru njihove odgovornosti, pravnim osobama i organizacijama koje se u okviru redovite djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem te stanovnicima Brodsko-posavske županije radi upoznavanja s osnovnim informacijama i postupcima u krizama. Nakon svega navedenog, Priručnik za postupanje u kriznim situacijama autora Ivana Nožine, dipl. krim. i Sonje Glibo, mag. pol., moguće je ocijeniti vrlo pozitivnom ocjenom i može se ocijeniti kao jedinstven i sveobuhvatan priručnik koji zadovoljava gotovo potpuni opseg potrebnih znanja stručnjaka, stanovnika Brodsko-posavske županije ili polaznika raznih oblika stručnog osposobljavanja u sustavu civilne zaštite. Ovakva djela iznimno su dragocjena i mogu predstavljati daljnju platformu za istraživanja i iznalaženja optimalnih rješenja u praksi civilne zaštite.

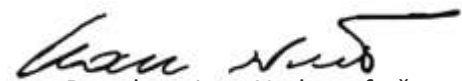
Priručnik za postupanje u kriznim situacijama temelji se na stručnim spoznjama, uz naglašenu izvornost i korisnost s obzirom na opseg i kakvoću. Priručnik za postupanje u kriznim situacijama, djelo je visoke vrijednosti koje će se izvrsno uklopiti u fundus djela koja obrađuju djelokrug civilne zaštite. Sukladno navedenom, preporučujemo izdavanje ovog Priručnika.

U Velikoj Gorici, 18. 04. 2017.

RECENZENTI:

Dr.sc. Branko Mihaljević, prof.v.š.

Doc.dr.sc. Ivan Nađ, prof.v.š.

Izvori i literatura:

<http://www.orahovica.hr/posljednje-vijesti/3208-nezapamceno-olujno-nevrijeme-nocas-zahvatilo-orahovicu>, preuzeto 20. travnja 2017.

<http://www.instore.ba/newsarticle/newsarticle/Susa-donosi-poskupljenja>, preuzeto 20. travnja 2017.

<http://www.duzs.hr/news.aspx?newsID=17173&pageID=51>, preuzeto 20. travnja 2017.

<http://www.varazdinske-vijesti.hr/nasim-krajem/foto-sanira-se-kliziste-u-natkrizovljanu/928>, preuzeto 20. travnja 2017.

<http://www.hrt.hr/311601/vijesti/odlagaliste-smeca-iznad-svetog-jurja-jos-gori>, preuzeto 20. travnja 2017.

Zahvala

- BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA, Stožer civilne zaštite
- BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša
- ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
- VATROGASNA ZAJEDNICA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
- JAVNA VATROGASNA POSTROJBA GRADA SLAVONSKOG BRODA
- ZAVOD ZA HITNU MEDICINU BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
- ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
- HRVATSKE VODE - VGO za srednju i donju Savu, VGI za mali sliv „Šumetlica-Crnac“
- HRVATSKE VODE - VGO za srednju i donju Savu, VGI za mali sliv „Brodsko Posavina“
- UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM "LOCO-MOTO" SLAVONSKI BROD
- DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
- GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA SLAVONSKI BROD
- DUZS - Područni ured Slavonski Brod

ISBN 978-953-6357-61-1

9 789536 357680